

ARADI KÖZLÖNY

Adminisztrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD. ANUL 54. No. 258.
1939. november 12., vasárnap.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradi Közlöny, Inreg. in Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1—1939. Trib. Arad

EGY „UJ” FEGYVER: A VIZ!

Az utóbbi napok eseményei a nyugateurópai háború súlypontját a belga—holland—német határra tolták át a finn—szovjet határról. Az olasz sajtó, a francia és angol sajtóirodákkal egybehangzóan arról ír, mintha úgy Hollandia, mint Belgium német nyomást kaptak volna, melyek — a római „Tribuna” szerint — immár protektorátusi igényekben nyertek kifejezést német részről Amszterdamban. Ezzel szemben Berlinben következetesen és hangsúlyozottan cáfolják a fenti híreket. Ilyen körülmények között időszerűnek látszik, hogy megvilágítsuk kissé a három, egymással határos ország felkészültségét egy háborús konfliktus szempontjából. Másszóval: elképzelhető-e valóban fegyveres viszály a két semleges kisország és a háborúban álló német birodalom között?

Nyilvánvaló, hogy Belgium és Hollandia azért tartják oly sürgetőnek a békét, mert ők maguk is fenyegetettnek érzik magukat. Igaz, hogy mind a kettő felkészültek a háborúra is. Mind a kettőben él a szándék, hogy fegyveresen is meg fogja védeni függetlenségét. Am ez a két ország támadás esetén már a legelső pillanatban harctérre válik és bármilyen hősiességnek is mutatkoznék az ellenállásuk, országuk katasztrófája elkerülhetetlen. De ha még is tartják semlegességüket, helyzetük akkor is rendkívül szorongatott, mert a bloká és antiblokád törekvései között gazdaságilag verődnek és nélkülözésekkel kell szemben találniuk magukat.

Válozatlanul fennáll a védekezés szükségessége. Katonai szakértők szerint — ha Belgium—Hollandia semlegességét megsértik — akkor ez elsősorban légi és nem szárazföldi offenzíva révén történik. Németország Angliában látja a főellenséget és Angliára kívánja mérni a döntő csapást. A leghatékonyabb német légi támadás azonban nem képzelhető másképpen csak Hollandián keresztül, minthogy Németország Angliához akkor ér legközelebb, ha Hollandia fölött repül át.

Nagyon természetesen Hollandia légi határainak megsértése esetében is a maga módja szerint védekezne. Hadiállapotba kerülne tehát Németországgal, amely most már nem mulasztaná el Hollandia tengerpartjainak megszállását, amelyek rendkívül előnyös tengerészeti támpontokhoz utat nyitnak. Hollandia tehát fel van készülve a szárazföldi védekezésre is. „A mi fegyverünk: a víz” — mondotta Colijn holland miniszterelnök már májusban. Támadás esetén a holland kormány akár az ország háromnegyed részét is előlthetné vízzel, hogy egyneked megmenntesse. Az elárasztás minden időben Hollandia fegyvertárához tartozott. Egész Hollandia töltések, gátak, zsilipek, szivattyuszerkezetek, víziutak áthatolhatatlan utvesztője, amelynek oltalmában zajlik a városok és falvak élete. A vízzel való elárasztások technikáját a holland szakértők annyira előkészítették, hogy az már nem jelentene különösebb áldozatot a lakosságnak. A holland földművesek tudják, hogy elégséges élelmiszert kell ellátni magukat s mihelyt a víz eléri a földszintet, azonnal fel kell költözniük az emeletre. Mihelyt elmúlt a veszély, a vízmentes helyen fekvő elektromos máknak működésbe jönnek és főlsvivattyuznak a polderről — a tenger színe alatt fekvő területeket nevezik így — a vizet. Elképzelhetetlen tehát, hogy egy gépesített hadsereg bele ne ragadjon az árterületbe. A fontos csak az, hogy a védelem addig tartóztassa fel a támadást, amíg a vizek el nem végzik a rájuk bízott feladatot. Ezért aknázták alá már jóelőre a holland határ mentén az utakat és hidakat, építettek ki kazamatákat.

Breard francia tábornok tanulmányt írt Hollandia és Belgium védelmi rendszeréről és ismerteti azokat a hadászati rendszabályokat, melyek Hollandiában országrészek szerint váltakoznak. A

víz alá kerülő rész, szemben a többi országrészek védelmi berendezkedésével. Utrecht tartomány volna, amely ugyyszólván egyetlen gombnyomással teljesen a víz alá juthat. Hollandiának egyébként 350 ezer főből álló hadserege is van és fel van szerelve gépesített hadosztályokkal is. Ami a belga határ védelmét illeti, Breardnak az a fel fogása, hogy egy Hollandia ellen intézett támadás automatikusan maga után vonná a Belgium elleni támadást is, amely az Albert-csatornánál, 40 km.-nyire a határtól szervezné meg a védelmet, Belgium védelmi eszközei: kiépített erődítmények és a hadsereg, amely 600.000 főből áll. A két kis ország hadseregének parancsnoksága is közös, úgy hogy e két hadsereg milliós létszáma állapán szemben a német hadsereggel.

Valószínűsíthető tehát, hogy a két semlegesített ország „lerohanása” távolról sem volna oly egyszerű és Hollandiának és Belgiumnak nem kell tartania attól, hogy a német hadsereg olyan hamar végezze velük, mint Lengyelországgal. Amikor Németország jelentékeny haderőket dobott a belga—holland határra, ugyanakkor Franciaország is hadseregének egy részét a belga határra összpontosította. Franciaország tehát segítené a harcban álló belga, vagy holland hadsereget, de mint fentebb mondtuk volt, elkerülhetetlen ebben az esetben, hogy ne e kis semleges államok területei válnak küzdőterévé a hatalmas német és francia hadseregek összeütközésének.

Hollandia és Belgium „háború” esetén is számíthatnak azaz hadrakelt állanothat, de jelentő

ségük a mai átmeneti időkben is, tekintve azt az adottságot, hogy gyarmatbirodalommal rendelkeznek, szintén óriási. Belgium területe kicsiny, de gyarmatbirodalma 3 millió négyzetkilométer és a világ nversanvagkészetének nem kis százalékát tartja a kezében. Hollandia európai területe 34 ezer négyzetkilométer, gyarmatbirodalmának területe szintén jóval több a kétmilliónál és a világkereskedelemben nagy tényező. Nem hasonlítható tehát össze más kis államokkal, Észtországgal, vagy Litvániával. Mindkét állam tagja az oslói csoportnak, azaz az északi-államok szövetségének, amelybe Svédország, Dánia és Finnország tartoznak. Közös politikájuk alapja a legteljesebb semlegesség és bár nem kötik meg nem-támadási szerződések az északi államokhoz, az oslói csoport akármelyik államát érintő fenyegetés visszahat a csoport többi államaira is és aktív szolidaritásra kényszeríti őket. Belgium és Hollandia diplomáciai akciói mellett amely most a hadviselő felekhez intézett jevezékekben konkrét módon kifejeződött, az európai semleges államok is ott állanak, nem csupán az oslói csoport. Ennek bizonytsága, hogy Románia is csatlakozott ahhoz a diplomáciai akcióhoz, amelyet a holland királynő és a belga uralkodó kezdeményezett.

A fentiekben vázolt helyzet átgondolása mellett minden jel arra vall, hogy tulzoltak a német—belga, vagy a holland—német feszültségről szóló hírek és Berlinnek van oka rá, hogy miért cáfolja következetesen a konfliktus előkészületeinek hírét. A háborút kétségtől az a fél fogja jobban bírni, amelyik a legtovább marad meg védehmi helyzetében: aki leghamarabb támad a nyugati fronton, igen valószínűleg a leghamarabb fogja meg is hanni, az összes katonai szakértők egybehangzó véleménye szerint.

Hollandia felkészült az elszánt védelemre

Berlin határozottan cáfolja támadó szándékait Német föld ellen — Együtties állásponton van Amszterdam és Brüsszel — Francia támadás egy holland vontatógőzös ellen — Kölcsönösen visszavonták a határokról a bolgár és a török csapatokat

Amszterdam. A Havas-ügynökség jelenti: Mint mindig, amikor Hollandia nemzeti életét veszedelem fenyegette, most is a vizet hívták segítségül. Megnyitották a zsilipeket, átvágták a töltéseket és vízzel borították el a védelmi vonalat. Olyan határozatról van szó, amely fölött sokáig tanácskoztak és amit a legapróbb részletekig kidolgoztak, miután rendkívül súlyos veszély fenyegeti az országot. A tenger vízzel hatalmas földterületeket árasztottak el, olyan területeket, amelyeket nagy fáradsággal és nagy költség árán hódítottak vissza a tengerből. Ha tehát ilyen módszerhez folyamodik Hollandia, ez azt igazolja, hogy a veszély közről fenyegeti. Csak a holland nép függetlensége iránti szeretet mutatja a veszély nagyságát. Az elárasztásra vonatkozó stratégiai tervet 1672-ben dolgozták ki első ízben és azt 1874-ben modernizálták. Hollandia védelmi rendszere elsősorban a vízivonalak igénybevétele, amelyek állandó és ideiglenes szárazföldi védőművekkel vannak kombinálva. Valamennyi országon felállították már a tankok ellen készült akadályokat és a hidakat aláaknázták. Hollandiának tulajdonképpen három védelmi vonala van, amelyek közül az egyik az ipari és kereskedelmi központokat vesz körül, mint Amszter-

dam, Utrecht, Rotterdam, Hága, Leyden, stb. Itt a vízi vonal Muidennél kezdődik és Nardenig tart a Zuider Seen keresztül. A második védelmi vonal a Meuse tengeri torkolatánál kezdődik és szintén a Zuider Seenél ér véget. A csatornarendszer segítségével Hollandia egész nyugati részét vízzel lehet elárasztani. A harmadik védelmi vonal Greve és Amersfoort között húzódik. Itt nem lehet túlságosan magasan vízzel elárasztani a területeket, de annyira mindenesetre, hogy a tankok és a gyalogság ne közeledhessenek. A Zuider See és az Északi-tenger között az elárasztott részekon gyalogos csapatok nem hatolhatnak keresztül, az el nem árasztott utak pedig alá vannak aknázva Grolingue, Drecht, Frize, Overssissel, Gueldre és Limbourg mezőgazdasági tartományokat nem vízzel védelmezik, hanem a holland hadsereg védi az évekkel ezelőtt elkészített erődítmények segítségével. Hollandiának 600 ezer főből álló hadserege van, de 118 év óta nem viselt háborút. Az általános mozgósítás elrendelése esetén a hadsereg létszáma még emelhető. Hollandia igen jól ki-fejlesztett légi haderővel rendelkezik és hadiflottája is jelentős erőt képvisel, úgy hogy a tenger felől is nehéz megtámadni.

XII. Pius pápa az erőszak uralma ellen

Vatikánváros. Haiti szentszéki követének beiktatása alkalmával XII. Pius pápa beszédet mondott, amelynek során kitért a háború és béke kérdéseire is. A többiek között kijelentette, hogy meg kell szűnnie az erőszak uralmának, mert csak így térhet vissza a béke, amely a teremti felbirtélven alapszik.

Megérkeztek

a legújabb típusú „MEDIATOR” és egyéb gyártmányú rádiókészülékek, melyek kedvező fizetési feltételek mellett és Consum-könyvre kaphatók

Koch Dániel-nél Arad, Str. Eminescu 2.

KERESSE SZERENCSEJÉT

DACIA

a DACIA sorsjegyáradtnál.
Vásárolja ott sorsjegyet
a 21. sorsjáték 2 sorozata
számára, amelyek húzása
NOVEMBER
15. és 18. — án

Aradi főkelektor: Aradi Általános Takarékpénztár Rt.

A belga-német-holland feszültség

Brüsszel. Spaak külügyminiszter a képviselőház ülésén bejelentette, hogy a hivatalos vizsgálat megállapítása szerint, német repülőgépek haladtak át belga területen. Németország ezzel megsértette Belgium semlegességét. Bejelentette ezután a külügyminiszter, hogy a holland határtól egészen a francia határig, mindenütt fűtőárkokat ástak és a védekezésre szükséges intézkedéseket hajtották végre.

A belga kormány tanácskozása hajnali három óráig tartott. A minisztertanácsban a nemzetközi helyzetet vizsgálták meg. A tanácskozásról nem adtak ki semmiféle közleményt és a miniszterek is megtagadták minden nyilatkozatot. Pierlot miniszterelnök, Spaak külügyminiszter és

Denis tábornok hadügyminiszter, a minisztertanács után még külön hármás megbeszélést folytattak.

Amszterdamból Stockholmba érkezett jelentés szerint a péntek hajnaltól estig tartott holland minisztertanács alatt a holland kormány több ízben is érintkezésbe lépett a belga kormánnyal. Beavatott körökben úgy tudják, hogy konfliktus esetén a két kormány egyöntetűen jár el.

Amszterdamban nyugtalanságot keltett Tokió magatartása. A japán sajtó hevesen támadja Hollandiát és Hollandiában olyan hírek terjedtek el, hogy Japán támadásra készül Hollandia ellen.

Minden előkészület megtörtént a határok megvédésére

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség berni jeleintése nyomán közli, hogy a Neue Zürcher Zeitung hágai tudósítója megállapította, hogy a holland és belga kormányoknak minden okuk megvan arra, hogy a helyzet kialakulását a legnagyobb figyelemmel kísérik. Hollandia megszüntette a katonai szabadságolásokat, Belgium pedig 28 hadosztályt hadilét-

számra emelve mozgósított.

Brüsszel. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti, hogy Belgiumban hivatalos közleményt adtak ki, amelyben állást foglalnak a riasztó hírek terjesztőivel szemben. A nyilatkozat szerint, a különböző forrásokra való hivatkozással megjelent hírek gyerekesek és hitelt nem érdemlők.

„Románia királya a békéért”

Budapest. (Rador.) „Románia királya a békéért” címmel valamennyi budapesti esti lap teljes egészében leközli annak a táviratnak a szövegét, amelyet Őfelsége II. Carol király az angol uralkodóhoz, Lebrunhoz és Hitlerhez intézett. A budapesti lapok megállapítják, hogy II. Carol király gesztusa a Románia által követett semlegességi politikával tökéletes összhangban áll. Az uralkodónak ez a cselekedete történelmi jelentőségű, mert 21 millió román lélek érzelmeit fejezi ki.

Brüsszel. (Rador.) Valamennyi belga lap leközli II. Carol király békétáviratát. A belga sajtó ezt a lépést úgy tekinti, mint egy olyan cselekedetet, amelynek célja megtalálni az alapot a fennálló nehézségek elsimítására.

Róma. (Rador.) Valamennyi lap első oldalán közli II. Carol király táviratának szövegét és leszögezik ennek a lépésnek nagy jelentőségét. A párisi és a londoni lapok is közlik a táviratot és leszögezik, hogy Románia uralkodójának ez a lépése a semlegességi és békepolitika igazolása.

Az angol és francia vezérkarok hivatalos jelentése Hollandia megsegítéséről

London. Az angol és francia vezérkarok hivatalosan közlik, hogy amennyiben idegen hatalom Hollandiában támaszpontot akarna szerezni az Anglia elleni akció céljaira, úgy a szövetségesek azonnal Hollandia segítségére sietnek.

Páris. A belga minisztertanács ideje alatt a párisi belga követ meglátogatta Daladiert, aki őt az angol nagykövet társaságában fogadta. Ezután a hollandiai követet fogadták.

Daladier és Eden a további háború céljairól

Páris. (Rador.) A brit dominiumok képviselői Eden vezetésével kihallgatáson voltak Daladier miniszterelnöknél, ahol kifejezésre juttatták azt a bizalmat, amellyel a dominiumok népe Nagybritannia és Franciaország mellé sorakozva várják a demokráta hatalmak harcának kimenetelét a jogok és a civilizáció megvédésére. Az ünnepélyes fogadtatás után, Daladier vendégei társaságában rádióbeszédet mondott és nagy örömeinek adott ki fejezést, hogy a brit dominiumok képviselőit fogadhatta. Sok millió ember — mondotta — a francia miniszterelnök — sok ezer kilométer távolságban Franciaországgal együtt ugyanazért az ideálért küzdenek, amely Nagybrit-

annia és Franciaország lakosságát is áthatja. Ezek a nemzetek is elhatározták, hogy véget vetnek annak az uralomnak, amely többszörös támadásaival és erőszakoskodásaival az emberi civilizáció szégyenét alkotja.

Daladier után Eden mondott rövid beszédet és kifejtette, hogy a dominiumok képviselői azért érkeztek Európába, hogy kifejezzék szilárd akaratukat a szabadság és a civilizáció megvédelmezésére.

Eden után a dominiumi kiküldöttek sorban kifejezték szolidaritásukat Franciaországgal és közölték, hogy azért látogatták meg Daladier miniszterelnököt, hogy ezen érzelmeiknek személyesen is jelét adják.

Új német támadás indult nyugaton

Páris. (Rador.) Amint várható volt, a hosszas nyugalmat felváltó két napos erőteljes előőrsi harc után a német csapatok pénteken

általános támadást kezdtek. Ez a támadás azonban nem hasonlítható össze az október 16. és 17-én megindított támadással, amikor

is a németek elhagyták erődítményeiket és 36 kilométer szélességben előnyomultak. A mostani támadást aránylag kis egységek hajtották végre és legfeljebb egy ezredre tehető az előrenyomuló katonák száma. Októberben azonban a németek csak egy-egy előőrsi állásokat találtak szembe magukkal és a francia hadvezetőség ezeket is kiűrtette a támadás megindulásakor, úgy hogy olyan terepen nyomulhattak elő a németek, ahol ellenállással nem találkozhattak. A tegnapi és tegnapelőtti támadás sok során már azonban beleütköztek a franciák által megerősített állásokba. A németeknek sikerült kisebb előretolt őrszerveket elfoglalni, de az a tervük, hogy benyomuljanak az első komolyan megerősített francia állásba nem sikerült. A francia zárótűz hatása következtében a támadók segítséget nem kaptak és kénytelenek voltak nagy veszteségekkel visszavonulni.

A volt berlini japán követ nyilatkozata

Newyork. Japán volt berlini nagykövete, Osima, hazatérőben egy újságírónak nyilatkozott és kijelentette, hogy nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, amelyek szerint kormányt az azért hívta vissza, mert a német-orosz megegyezés Japánt elkedvetlenítette. Németország eddigi teljesítményei hatalmasak, helyzete diplomáciai, gazdasági és katonai téren sokkal kedvezőbb, mint 1914-ben volt és a német nép hangulata nagyon jó.

Leszerel Bulgária

Szófia. (Rador.) A bolgár hadügyminiszter kijelentette, hogy a gyakorlatra behívott tartalékosok utolsó korosztályait november 20-án leszerelik és hazaküldik. Ugy tudják, hogy zászló alatt csak az ujoncok és az önkéntesek maradnak. A bolgár-török határ mentén lévő csapatokat is leszerelték.

Újabb katonai behívások Svájcban

Bern. (Rador.) A svájci kormány elhatározta újabb egységek fegyverbehívását. Behívták az 1. 2 és 3-ik könnyű dandár, a 2. 4 és 6. könnyű ezred, a 2. 6 és 7-ik felderítő egységet és 30 dragonos századot.

Elutasító válasz...

Páris. A belga-holland békejavaslatra VI. György király és Lebrun elnök ma küldik el válaszukat, amely valószínűleg udvarias hangú, de elutasító lesz.

Az amerikai sajtó írja

A Newyork Herald Tribune Németalföldről és Belgium helyzetét méltatva, a következőket írja: Az Egyesült Államok népe nem hiszi, hogy amerikai létérdekek forognának kockán az európai háborúban és ezt a feltevést visszautasítja. Mégis a sors iróniája lenne, ha Berlin hasonló helyzetben olyan cselekményre határozná el magát, amely meggyőzné az amerikaiakat arról, hogy a háborúban való részvétel szükségességéről.

A francia sajtó a holland helyzetről

Páris. (Rador.) A francia sajtó bizonyos nyugtalanságot mutat a Németalföldről érkező hírek nyomán, amelyek szerint Németalföldet veszély fenyegeti. A Le Petit Parisien azt írja, hogy jelenleg Németalföld látszik fenyegetetebbnak, mint Belgium, ha figyelembe vesszük, hogy a Németországnak tulajdonított tervek szerint a birodalmi hadvezetőség tengeri és légi támaszpontokat kíván létesíteni Anglia ellen indítandó támadás számára. A L'Ordre emlékeztet arra, hogy Franciaország és Anglia biztosítékot nyújtottak Belgiumnak még 1937-ben a közös megállapodásuk, hogy szükség esetén segílyt nyújtanak Németalföldnek. A nagy francia és angol birodalom nem áll majd meglepetve az események előtt, mert semmi sem hagyta számításán kívül, Leon Blum is hosszabb cikkben foglalkozik ezzel a kérdéssel és azt írja, hogy a Németalföld elleni német támadás a levegőben lóg. Elegendő — írja a volt miniszterelnök — hogy egyetlen pillantást vessünk a térképre, annak megállapítása végett, miszerint német támadás Hollandia ellen tulajdonképpen Anglia elleni támadást jelent. Hangsúlyozandó, hogy Hitler müncheni beszédében meg sem emlekezett a

belga—holland közvetítési ajánlatról. Még csak el sem szállították a müncheni merénylet áldozatait. A propaganda máris az Intelligence Service-t gyanúsította azzal, hogy Anglia részéről megszervezte a merényletet. Mindezt figyelembe véve is megállantható, hogy Hitler egyedül irányította Németország sorsát és ezért határozatait kiszámíthatatlannak.

80 mérföld kerül v z alá Hollandiában

Róma. Az olasz sajtó még mindig a legnagyobb érdeklődéssel figyeli a két nyugati semleges állam, Hollandia és Belgium helyzetét. A Popolo di Roma jelentése szerint csak tegnap vált ismeretessé, hogy a holland külügyminiszter a legutóbbi minisztertanácsnak bejelentette, hogy az ország népe az utolsó csepp véréig kész megvédeni függetlenségét. A Messagero hágai jelentés alapján azt közli, hogy a Hollandiában lévő angol és amerikai követek felszólítást intéztek alampolgáraikhoz, hogy ha csak tehetik, sürgősen hagyják el az ország területét, mert a helyzet nagyon súlyos.

Colijn nyilatkozata

Hollandiában tovább folynak az óvatossági intézkedések, de csak normális keretek között. A Zuider-tó sávján mintegy 80 mérföldnyi területet tovább fognak változtatni. Ebbe a területbe beleesik Doorn is, a volt német császár jelenlegi lakóhelye. A holland lapok közlik Colijn holland miniszterelnök nyilatkozatát:

— Remélem — mondotta a miniszterelnök, — hogy úgy, mint 1914-ben, ezúttal is semmi sem fogunk maradni. Ebben nem vagyunk azonban olyan biztosak, mint akkor voltunk. A holland nép még mindig abban a hitben él, hogy a háború a mi számunkra nem lehet élő valóság, minthogy nálunk száz esztendője nem volt háború. Ha a békés szándékok eredménytelenek maradnak, akkor — — — — — is számolni kell az eshetőségekkel és készen kell állanunk a harcra.

Franciák tüze tek egy holland gőzösre

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelent: A Bernardo nevű holland vontató-gőzös 6 főnyi személyzetével november 4-én a Raina felső felvágán haladt Kehl irányában, hogy onnan két holland uszályhajót vigyen vissza a Raina alsó felvágán. A német csapatonk értesítést kaptak, hogy ne löjjenek a holland zászló alatt haladó hajóra. de a franciák, akik valószínűleg hasonló értesítést kaptak, tüz alá vették a vontatóhajót és kényszerítették, hogy az egyik kikötőben keressen menedéket. A személyzetét

Nyolcszáz újabb repülőgépet rendelt Anglia Amerikától

Newyork. (Rador.) Nagybritannia tárgyalásokat folytat a North American Aviation Corporation repülőgépgyárral, hogy 800 darab gyorsjárathú tanulógépet szállítson le. Hasonló tárgyalások folynak egy másik társasággal is.

Lezárták a német-belga határt Eupennél és Aachennél!

Róma. A Stefani-ügynökség brüsszeli jelentés szerint a német-belga határt Aachen-nél és Eupennél lezárták. A Stefani-ügynökség jelentését még nem erősítették meg.

Az Ausschnitt-ügy növekszik! A Titan-Nadrag-Kalán és a Socomet egy-egy igazgatójára is kiterjesztik a bűnvádi eljárást

Bucurestiből jelentik: Az ügyészség és a vizsgálóbírói hivatal nagy eréllyel folytatja a vizsgálatot Max Ausschnitt, a Resica-művek volt vezérigazgatója ügyében. A hatóságok az elmúlt nap házkutatásokat tartottak azoknál a vállalatoknál, ahol Max Ausschnittnek érdekeltségei voltak. Többek között házkutatást tartottak a Titan-Nadrag-Kalán Aurescu nevű igazgatójának bucarestii lakásán. — Egy szintén újabb házkutatást tartottak Max Ausschnitt lakásán és az ott talált iróasztalokat, szekrényeket, valamint azt a titkos kasszát, amelyet a falon a goblen-képek alatt találtak, lepecsételték.

A Max Ausschnitt ügyében megindított vizsgálat során az ügyészség tegnap visszatartotta Iosif Aronovicit, a „Socomet” rész-

vénytársaság vezérigazgatóját. Hír szerint a vezérigazgató ellen súlyos gyanúok merültek fel arra vonatkozólag, hogy részese Max Ausschnitt devizamanipulációjának. Az ilfovi ügyészség megkapta annak az ítéletnek a másolatát, amellyel Aronovicit néhány évvel ezelőtt hamisítások miatt hatévi börtönbüntetésrel sújtották.

Keddtől: A legaktuálisabb orosz-film:

„Az emigránsok” Birobidzsánban

Az üldözött nép öröme, szórakozásai és fájdalmai.

Kérjük, győződjön meg személyesen!

Végezze el a következő kis kísérletet: először is (mielőtt arcát a mi módszerünk szerint kezelné) nézzen egy nagyító tükörbe! Nagyon valószínű, hogy egy kissé kellemetlenül fogja meglepni az a látvány, amit arcára nyújt.

Azután kenjen fel, arcának egyik felére, egyenletesen egy finom réteg Three Flowers Vanishing Creamet és rakjon fel egy kis vattával egy leheletnyi Three Flowers pudert is — és most hasonlítsa össze arca két felét! Nincs-e komolyan meglepve a különbségtől? A kezelés hatása alatt eltűnt egy csomó kis hibahiba, arcára elragadóan sima lett és gyönyörű matt-csillogást nyert! Ilyen arcot kívánunk magunknak mindennapra!

H U D N U T
Puder és Krém

azután autói elszállították katonai védelem mellett Mottembe.

Olasz-magyar katonai ünnepség Kaposváron

Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a kaposvári 6-os honvédegyalozzadnak az ezred tulajdonosa, Viktor Ernáuel olasz király és császár, gyönyörű ezred-zászlót ajándékozott, amelynek felavatása szombaton délelőtt folyt le nagy ünnepségekkel Kaposváron. Az adományozó ezredtulajdonos uralkodó Riccardi olasz hadtest tábornokot küldte el személyének képviselőül a zászlóavatási ünnepségre, amelynél a zászlóanyai tisztet Elena olasz királyné képviselőjében Da Vinci grófné, a budapesti olasz követ felesége viselte. Riccardi olasz tábornok Keresztes-Fischer tábornok, a magyar kormányzó kabinetirodájának főnöke és Sónyi Hugó tábornok, a magyar honvédség főparancsnokának kíséretében érkezett meg szombaton délelőtt Kaposvárra, ahol háromszor 24 ágyulóval, diszszázaddal és az olasz királyhimnusz, valamint a Giovinezza-induló hangjaival fogadták. Ezután a kaposvári sporttelepre vonultak a Budapestről érkezett előkelőségek, ahol ekkorra már diszben várta őket az ezred legénysége. Riccardi nagy beszéddel adta át a zászlót az ezred parancsnokának.

URANIA Tel.: 12-32.

Ma: 11.30 és 3 mérs. 5. 7.15 és 9 órakor.

Győzött a tudás, a tiszta művészet.

Az egész város elragadtatással telve beszél

Bette Davis

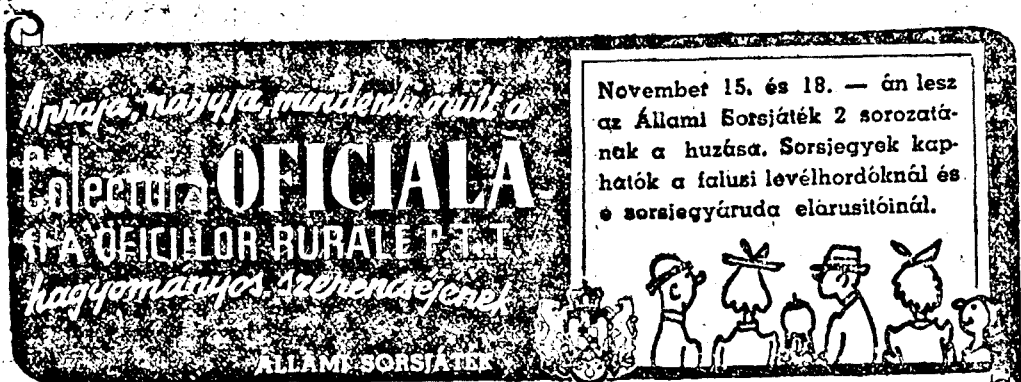
tökéletes embert alakításáról, az

ELNI AKAROK

című csodálatosan szép, megható filmben.

Bálak céljára a „Központi” helyiségek kibérelhetők, kérjük a termek lekötéséről idejében gondoskodni.

Leipniker, Zsédely, Scheer.

Helyi cím: Olariu Ioan, Arad, Str. Bratianu 3.

Nagyarányu segélyakciót indítottak a szegénysorsu gyermekek téli fölsegélyezésére az aradi katolikus jótékonycélu egyesületek

Az aradi katolikus társadalom nemes összetegása -- November 15-én kezd meg akcióját az aradi Katolikus Egyesületek Jótékonyági Központja

Közeledik a tél. S a téllal együtt megjelenik a nélkülözök kopár hajlékaiban a hatványozott nyomorúság, szegénység. Akik arra ítélték, hogy életük a létező küzdelemben teljék el, azok kevéssé megerőszakítják a nyár elmúltát, amikor a többi gondok mellé oda sorakozik a meleg ruhá-
nemű és a meleg táplálék elérhetetlennek látszó régiója is. És ha az emberi társadalom mindenkor mélyeséges szánalommal tekintett az élet kivetettjeire és tőle telhetőleg nyújtott segítő kezét az arra rászorultaknak, akkor kétszeresen érezte elsőrendű kötelességének, hogy az emberpalánkákon, a jövő nemzedékén segítsen, akár a lehetőségek határára is. Nem lehet elképzelni szívettpőbb, megindítóbb látványt, mint rongyosruhájú, éhségtől szédülő nyolc-tíz éves gyermekeket, akiknek fénytelen szeme vádlón mered a felnőttekre: Ilyen az élet? Ennyit kell szenvednünk éhségtől, hidegtől? Miért nem segítenek rajtunk? ...

E vádló tekintetek és éhes szájak fokozottabb és határozottabb cselekvésre ösztönözték Arad társadalmát, amelynek eredményes szociális munkát végző régejei már eddig is szép sikereket mutathatnak föl. A vádló szemek örömtől csillogóvá tétele, az éhes szájak megnyugtatója, a nincstelen gyermekek felkarolása mostantól fogva még gyorsabb ütemben történik, nehogy a kegyetlen tél győzzön.

Az összes aradi katolikus egyesületek, amelyek ez ideig külön-külön gyakorolták a jótékonykodást és segélyezték tőlük telhetőleg a szegényeket, most egyesült erővel veszik fel a harcot a szegény gyermekek felségítésének érdekében. A Szociális Misszió, a Kongregációk, a Harmadik Rend, a Rózsafüzér-társulat, Oljár-egylet, Leányklub, Credo-egyesület stb. maguk között alakítottak egy jótékonyági bizottságot, amely hivatva van az eddig egyesületenkénti segélyezési akciókat egy fedél alá tömöríteni, a munka eredményesebbé tételére céljából.

Az említett egyesületek vezetői egy összejövetelen már rögtön megállapodtak abban, hogy mi képezze legsürgősebben a segélyezés és jótékony-

szívesen adnak abból, amijük van. Adnak, mert ismerik a célt. Akik segítenek, akik nem tagadják meg áldozatkészségük kézzelfogható megnyilvánulásait a szegény gyermekek érdekében. És e társadalmi megmozdulás szélesebb körben való megismertetése céljából a vezetőség az alábbi szövegű felhívást bocsátotta közre a templomban az elmúlt vasárnapon:

TESTVÉRI

Mindegyikünk nemes szíven kopogtat: a nincstelen gyermekek éhes tekintete; a ruhátlan, cipőtlenek szegénysége. Kopogtatásukat csak mi halljuk meg, kik tudjuk, hogy éhezőknek ételt adni, Szomjazóknak italt adni.

Egymásután érkeznek a jótékonyági akció irodájába a különböző természetbeni adományok

A jelenlevő Haller Józsa, aki mint a Szociális Misszió agilis titkárnője, szintén kiveszi a részét a nagy munkából — helyeslőleg bólint. Valóban. A helyiségben szabályos rendben sorakoznak egymás mellett lisztet, cukrot tartalmazó csomagok, zsákocskák, befőttek, ruhaneműk, dióval, hagymával teli kosarak és általában a legkülönbözőbb, legválogatosabb adományok, amelyek mind az igazi áldozatkészség bizonyítékai. És ahogy mulnak a napok, úgy növekednek a természetbeni és pénz-adományok, amelyekkel sikeresen el lehet kezdeni november 15-én az ebédeltetési akciót.

Mint a lelkesedésnek követendő példáját említi továbbá a vezetők, hogy voltak ezer-, ötszáz-, háromszázleves adományok a nemes célra és hozzáteszik, hogy özv. báró Andrányi Károlyné, a Szociális Misszió elnöknője tíz szegény gyermek ebédeltetését vállalta, Burza Cornelné öt gyermekét, Gátfalvy Henrik nyugalmazott államvasúti főmérnök pedig négyét. Rajtuk kívül még számosan vették ki részüket a munkából, hogy a szegény gyer-

mekeknek nyugodt felük lehessen az idén. Mint illetékest kerestük fel ebben az ügyben Návrádi Agostont, a római katolikus főelemi iskola igazgatóját, aki a következőket mondotta: — A legszebb reményekre jogosít ez az akció. Csütörtök este összejevetelt tartottunk özv. báró Andrányi Károlyné elnökletével, amelyen azt az elhatározást véglegesítettük, hogy november tizen-

ötödikétől kezdődőleg ötven szegény gyermek veszi részt a Napközi Otthonban, az ebédekben. Természetesen ez a szám növekedni fog, ha az anyagi lehetőségeink is javulnak. Hiszen, — teszi hozzá Návrádi igazgató — sokkal többnek lenne szükség az ilyen ebédre, mint ötvennek. Nagyon nehéz kiválasztani a legszegényebbeket a sok közül. Sajnos, szegényekben gazdagok vagyunk... De remélhetőleg rövidesen emelkedni fog a megvendegeltető szegény iskolásgyermekek száma, akik hálá a társadalom önzetlen támogatásának: meleg ételt, meleg ruhát kapnak. Az Aradi Egyesületek Jótékonyági Központja mindenesetre azon lesz, hogy kitűzött céljait elérje és feladatait a lehetőségekhez mérten teljesítse.

A nyilatkozatokból, valamint a tényekből is valóban kilálglik, hogy a megindult jótékonyági akció a legszebb reményekre jogosít és számtalan gondtól gyötört apának, anyának szerez nyugodt éjszakát a hideg szobában, akinek a szíve eddig a Holnap bizonytalansága mardosta afelől, hogy lesz-e betető falatja rongyos, sápadt gyermekének. Az aradi katolikus társadalom összefogott és egyesült erővel védi meg a szegénysorsu gyermekeket a téli nélkülözésektől, koplalásoktól. A jutalom érte nem marad el. Jutalmul szolgál minden nap az ebéden résztvevő gyermekek ragyogó pillantása, szüleik örömkönnnyekkel feltételezett szeme s aztán a szeliden lesugárzó tekintete az Ács Flá-
nak, aki megmondotta egykor: — ...mert ilyenek a Mennyei Országok.

GELLERT LÁSZLO

MELEG

HARISNYAT, konyut, szvettert, téli trikókat, reform nadrágot készpénzárón legolcsóbban

BOGYO

Str. Eminescu 1. Corso mozi mellett

ság magvát. Ugy döntöttek, hogy az iskolába járó szegény gyermekek ebédeltetési-akciója a legszükségesebb és a legidősebb feladat, amelynek sikeres megoldása érdekében minden el kell követni. Elhatározták, hogy az ebédeltetést a Szociális Misszió Saguna-uti Napközi Otthonában bonyolítják le és ott főzik, ott osztják szét a szegény gyermekek között az ebédeket.

Ez az ebédeltetési akció tehát, amely november tizenötödikén veszi tulajdonképpen kezdetét, megmozgatja az egész társadalmat, amely nem haladhat el mellette szóltanul, hiszen gyermekekről, szegény gyermekekről van szó, akik boldog örömmel, bizakodással kell, hogy nézzenek jövőjük elé.

Az egyesületek jótékonyági bizottsága, a vállalkozás sikere érdekében nem tekinthet el a társadalom olyan tagjainak a támogatásaitól, akik

mekeknek nyugodt felük lehessen az idén.

Mint illetékest kerestük fel ebben az ügyben Návrádi Agostont, a római katolikus főelemi iskola igazgatóját, aki a következőket mondotta:

— A legszebb reményekre jogosít ez az akció. Csütörtök este összejevetelt tartottunk özv. báró Andrányi Károlyné elnökletével, amelyen azt az elhatározást véglegesítettük, hogy november tizen-

CORSO Telefon 20-65 jegyelővét. Keltős premier műsor:

5, 7.15 és 9.15 órákor.

I. „A veszedelmes lány” MICHELE MORGAN és Raimu a partnere

II. BILGAZON BUFALO BILL u'olsó ellenállása

Legjobb C. R. híradó.

D. e. 11.30 és d. u. 3 órákor matiné mórskelt helyárrakkal: Bufalobill utolsó ellenállása

Jön: SIGFRIED-VONAL

minden idők legnagyobb és leggrandiosusabb alkotása

A Szuez-csatorna olasz forgalma

Róma. (Radur.) A Stefani ügynökség gazdasági közlönye hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy a Szuez-csatorna forgalmában jelenleg is Olaszország foglalja el a második helyet. A csatorna áthaladó hajóforgalmáról készült kimutatásból kiderül, hogy szeptemberben az összesen áthaladó 250 hajóból, mindkét irányban, 52 olasz hajó kelt át. Első helyet 79 hajóval Anglia foglalja el, harmadik helyen, 32 hajóval Németország áll, míg a negyedik helyet 23 hajóval Franciaország foglalja el.

Uj, borzalmas fegyverek

Meglepetések, amelyeket még tarlogat számunkra a haditechnika

Az „Excelsior” című francia lap technikai szakértője hosszabb cikket írt a halálsugarakról, azokról az új titokzatos fegyverekről, amelyek most készülnek a hadviselő államok laboratóriumaiiban. Érdekesnek tartjuk részleteket közölni ebből a cikkből:

A LÉGGÖMBGYÜRÜ REPÜLŐTÁMADÁS ELLEN: ELAVULT FEGYVER...

Az „Excelsior” azzal kezdi érdekes cikkét, hogy a léggömb-gyűrű, amellyel körül akarták vonni egyes nagy városokat az ellenséges légitámadás elhárítására: elavult fegyver már a védekezés terén. Ugy ír erről a valójában még ki sem próbált fegyverről, amelyet még pár évvel ezelőtt is a leghatásosabb légielhárító fegyvernek hittek, mintha az 1848-ban használt előlőtt fegyverről lenne szó. Megtudjuk a cikkből, hogy az ellenséges támadó repülőgépeknek ezer módjuk van a

a sugarakat az áldozatra. Ezzel már öltek meg kísérleti laboratóriumokban egereket, de természetesen ez még mindig messze van attól, amelyet fel lehetne használni a legmodernebb harci eszköz, a repülőgép ellen.

Azután az ultravörös sugarakról ír az „Excelsior” és arról a villamos szemről, amelyekkel már most is föl vannak szerelve a világvárosi pénzintézetek hatalmas földalatti Wertheim-kasszái. Ez a szerkezet úgy működik, hogy egy láthatatlan sugár fotocellák segítségével vetődik egy bizonyos pontra, s ha valaki abba a sugárba lép, működésbe jön egy bonyolult csengőszerkezet, amely az őrség szobájában és a rendőrségen is csenget. Már odafejlődött a fotocellás láthatatlan sugarakkal dolgozó biztonsági szerkezet, hogy nemcsak vérszengő szótaltat meg, hanem a láthatatlan sugárba lépő embert leteríti, megbénítja és ártalmatlanná teszi.

EGY LENGYEL ÉS EGY MAGYAR TALÁLMÁNY

Az „Excelsior” névszerint is kiemel egy lengyel — bizonyos Danikowsky — egy magyar — Ember János — találmányát, akik ezt a láthatatlan su-

NOVEMBER 25.

garat tökéletesíteni igyekeztek a repülőgép elleni védekezés harcában.

— Négy másodperc alatt — írja az „Excelsior” — végeztek ezek a sugarak tíz méter körzetben egy acéldarabbal, amelyet megolvastottak, kaucsukkal, amelyet felgyújtottak, motorokat álli-

tott, és a láthatatlan sugár. Kérdés azonban, hogy a láthatatlan sugár, mely tíz méter távolságban működött ilyen jól, nagyobb távolságban is megállná-e a helyét?

Azért nem használják még ezt a borzalmas fegyvert — tesszük mi hozzá az „Excelsior” cikkéhez — mert hála Istennek még nem tökéletesítették annyira, hogy tíz és száz kilométerre lehessen felgyújtani városokat, erdőket és megbénítani embereket.

Mert kiderült ebből a cikkből, hogy a nagyhatalmak laboratóriumaiiban dolgoznak már ezeken mind, de még nem tartanak ott, hogy eredményesen tudjanak harcolni vele.

SUGÁR, AMELY MINDENKIT MEGMEREVIT

A gyújtósugár nincs még készen, sem a másik borzalmas fegyver, amellyel kilométeres távolságban minden élőlényt megmerevítenek. Különösen ezt akarják majd felhasználni a repülőgép elleni védekezésre. A pilótát a rábocsátott sugárral megmerevítik, elveszti uralmát a gép felett és lezuhan.

A gyújtósugarakkal is különösképpen a repülőgépek ellen akarnak védekezni. Hátra van annak a találmánynak a tökéletesítése, amely minden robbanó motort — tehát autót és repülőgépmotort — bizonyos körzetben leállít. Megbénítja a működését.

De még itt sem fejeződött be a szörnyűségek sorozata, amelyeken most dolgoznak a laboratóriumokban.

Ezek között az újabb gyilkoló szerszámok között vannak egész sor rövidhullámon alapuló találmányok, amelyekkel ölni, bénítani, felgyújtani akarnak. Most dolgoznak ezeken, de lehet, hogy nem tudják annyira tökéletesíteni, hogy rövid időn belül használni tudják.

A KÖZPONTIBAN

Az angol királyné rádió-szózata az angol nőkhez

Londonból jelentik: Erzsébet angol királyné szombaton este rádiószózatot intézett az angol nőkhez. Buzdító rádióbeszédében többek között a következőket mondotta:

— Elszomorítónak megváltozott körülmények között beszéltek ma Anglia asszonyaihoz. Husz esztendőn át ezt a mai napot, mint a béke ünnepét ültük meg és ma ez a béke, amely mindannyiunk forró órája volt, romokban hever, mert ismét háborúba kényszerítettek bennünket. A legmelegebb rokonszenvvel emlékezem meg azokról, akiket a mostani háborúban az első csapás ért: a lengyel asszonyokról. De nem mulasztatom el, hogy a legösszintébb csodálattal és elismeréssel ne nyilatkozzam Franciaország asszonyairól, akik velünk együtt éreznek és velünk együtt bíznak. A jelenlegi háborúban súlyos feladatok hárulnak nemcsak azokra, akik a harcstereken küzdenek, hanem a nőkre is. Nem könnyű feladat a háború ezernyi gondját éviselni és eltűrni a megpróbáltatásokat. Nincsenek

mellettünk gyermekeink és férjeink és a legösszintébben együttérzünk azokkal, akiket a háború megpróbáltatások elé állít. Meltá nyoljuk azoknak a vendégszeretét, akik a hontalanokat és otthonukat vesztett gyermekeket hajlékaikba befogadták.

A királyné rádiószózatát a következő szavakkal fejezte be:

— Bizunk Istenben. É a mi erőnk és me-nedékünk minden bajban. Imádkozom, hogy tartson meg mindnyájunkat!

A francia kormány a szakszervezetek ellen

Páris. A rendőrség a francia építőmunkások szakszervezetének helyiségében házkutatást tartott, többeket a vezetőség tagjai közül letartóztatásba helyezett és a helyiséget lezárta. Már az előző napokon is hasonlóképpen járt el a francia rendőrség több vidéki szakszervezeti központtal. Ezek a szervezetek ugyanis nem helyeselték a francia kormány külpolitikáját.

KATOLIKUS BÁL

léggömb-gyűrű kijátszására, de egy a sok közül, a legfontosabb: a modern repülőgépek, ha kell, ezer méter magasba is fel emelkednek, vagy lebuknak a hirtedt bukorepüléssel és úgy bujik át az ügyes pilóta ezen a gyűrű-záron, ahogyan akar.

— Sokkal jobb védekezés a repülőgép ellen a halálsugár — írja az „Excelsior” szakértője, és ma már olyan nagyot haladt a technika ezen a téren, hogy talán holnap, de legkésőbb holnapután komoly valósággá válik a legborzalmasabb támadó és védekező fegyver, a halálsugár.

— Halálsugár különben többféle van, illetve többféle halálsugár tökéletesítésén dolgoznak a feltalálók:

1. Gyújtósugár, amelyekkel tárgyakat és épületeket, egész erdősegeket, termőföldet gyújtanak fel nagy távolságról.

2. A bénító, megmerevedést okozó sugár, amelyekkel emberekre vadásznak.

ARHIMEDÉS HASZNÁLTA ELŐSZÖR A TÁVOLBÓL GYUJTÓ SUGÁRT

Megtudjuk az „Excelsior” cikkből, hogy az első tudós, aki a távolból gyújtó sugarakkal kísérletezett, Arhimedes volt, az ókori tudós, aki távolról felgyújtotta az atheni flottát a siracuzai kikötőben.

Arhimedes egy hatalmas tükörrel dolgozott, amelynek segítségével a nap sugarait egy bizonyos helyre összpontosította és a sugár vetítését annyira felforrósította a napsugár, hogy felgyújtotta a fahajókat.

A kétezer éves ötletet most próbálják tökéletesíteni, mert a modern harcstere nem lehet tükörrel dolgozni, napsugarat összpontosítani gyújtogatás céljából. Ma nincs is szükség már a tükörre, mert a fotocella, a villamosság hallatlanul fejlett korában élünk.

— Az első hasonló szerkezetet de Bufon, francia fizikus szerkesztette meg — írja az „Excelsior” — és annak első és egyetlen példánya látható az egyik párisi fizikai muzeumban. Ez is egy hatalmas tükör, amelyre kisebb tükrök vannak szerelve és mindenféle síkból vetítik és erősítik fel

A Katolikus Bálra szépnek kell lennie!

Ezért keresse fel a **Cosmetica Parisien-t**
ILEANA VARGA Calea Banatului 1. szám

FORUM filmszínház. — Tel.: 20-10.

FARANDOLA

Ginger Rogers és Fred Astaire-vel.

FOX-híradó a legújabb eseményekkel és a téli divat revüvel.

Előadások: 5, 7, 15 és 9,30 órákor.

Ma két szenzációs film egy műsorban,

II.

MR. MOTO

Shiva istennő bosszúja Peter Lerre-vel.

11.30 és 8 órákor matiné és első helyekkel.

IDŐVALTOZÁS
HÜLEST ÉS GRIPPAT
HOZ

ANTI-
NEURALGIC

JAWOL

A VÖRÖSKERESZT UJRA MUNKÁBAN

Hetvenöt éves a Vöröskereszt Egylet — Negyven év előtt
terjesztette ki emberbaráti működését a tengeri háborúra is
Solferinótól a marnei csatáig

A háboruban nemcsak támadó és védekező felek vannak, nemcsak győzők és legyőzöttek: hanem elsősorban — és a legnagyobb tömegben — emberek, akiket katonáknak, ellenségeknek neveznek, de akik megsebesülnek, véreznek, szenvednek: betegek lesznek és segítség után kiáltanak. A háborús sebesültek és betegek istápolására mindig gondoltak a hadviselő felek, de rendszeresen, nemzetközi szerződésekké alátámasztott sebesült- és betegápolásról mindaddig nem lehetett beszélni, amíg egy svájci emberbarát: Dunant Henrik János 1863-ban fel nem vette a nemzetközi Vörös Kereszt Egylet megalapításának ötletét.

A nemzetközi egyezményt a Genfben, 1864-ben megtartott értekezleten fogadták el és később, 1906 július 6-án ugyanezt tette magáévá a szintén Genfben tartott nemzetközi kongresszus is. Mint jeleztük, nagy érdeme volt a nemzetközi értekezletek összehívásában Dunant Henrik svájci írónak, aki az „Un Souvenir de Solferino” című művében megrázó színekkel festette meg az 1859-iki solferinói csata sebesültjeinek szenvedéseit és erőfeszítésein, hogy a csatatereken elhagyott, szétszórta kintlódó sebesültek, betegek megmentésének ügyét nemzetközileg szervezzék meg.

Visszapillantás a Vöröskereszt történelmére

Dunant kezdeményezését siker koronázta. A világon minden jó érzésű ember belátta, hogy a háborúk borzalmait nem lehet fokozni a sebesültek elhanyagolásával. Gustave Moynier svájci emberbarát is hathatósan agitált a Vörös Kereszt érdekében s a genfi egyezményt később még ki is egészítették.

Ennek a genfi szerződésnek tulajdonképpen 1759-ben, Franciaország és Poroszország között létrejött megegyezés volt az alapja, amely szerint a megsebesült katonák ápolása mindkét háborús fél kötelessége és a kórházak elismert menhelyeknek tekintendők. Ezt az emberbaráti megegyezést azonban akkor kevés megértéssel fogadták az európai államok és száz esztendőnek kellett leperagnie, míg a leghumánusabb intézmények egyike, a Vörös Kereszt Egylet megalósulhatott. 1864. augusztus 24-én volt az első nemzetközi értekezlet Genfben s ezen jött létre a híres genfi egyezmény, melyben kimondták az ambulanciák és a katonai kórházak teljes semlegességét és ezt a kedvezményt a kórházak és ambulanciák teljes személyzetére, a betegszállítványokra és az azok vezetőire hivatott személyekre is kiterjesztette. Ekkor állapították meg a semlegességet biztosító jelet is, a fehér mezőben levő vörös keresztet s erről kapta az egész intézmény is elnevezését.

Ebben az első egyezményben a következő államok vettek részt: Amerikai Egyesült Államok, Argentína, Ausztria és Magyarország, Belgium, Bolívia, Brazíliai Egyesült Államok, Bulgária, Chile, Dánia, St. Domingó, Ecuador, Franciaország, Görögország, Guatemala, Honduras, Haiti, Japán, Kórea, Kína, Kolumbia, Kongó, Kuba, Luxemburg, Mexikó, Montenegro, Anglia, Németalföld, Németország, Nicaragua, Norvégia, Olaszország, Panama, Paraguay, Peru, Perzsia, Portu-

galia, Románia, Salvador, Sziám, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szerbia, Törökország, Uruguay és Venezuela.

Azonban az 1864 után lefolyt háborúkban szerzett tapasztalatok szerint az 1864-ben kötött genfi egyezmény nem felelt meg teljesen annak a célnak, amelyet el akart érni. Olaszország azt is javaslatba hozta, hogy az egyezményt terjesszék ki a tengeri háborúkra is. Új tárgyalások indultak tehát és végül 1868 október 20-án létrejött egy 15 pontból álló pótegyezmény, amelynek a hibáit kellett volna orvosolnia. Azonban ezt az egyezményt, amely a tengeri háborúra is kiterjesztette volna a Vörös Kereszt áldásos működését — a nagyhatalmak nem fogadták el. Ezért ülték azután össze 1906 júliusában az Egyesült Államok kiküldöttei, hogy a második genfi egyezményben módosítsák a Vörös Kereszt hatáskörét és működésének módjait.

Ez a második genfi egyezmény is csak a szárazföldön ismerje el a Vörös Kereszt emberbaráti működését, de kizárta azt a tengeri háborúkból.

1940-es PHILIPS-rádiót 8 havi
részletre

PHILIPS-SALON Rosenfeld Géza
Telefon: 12-25.

Finnország enged az orosz nyomással szemben

Hangő szigeten szovjet tengeri-támaszpontot létesítenek

Bern. (Rador.) A finn—orosz tárgyalások ügylátszik holtpontra jutottak és így nagyon nehéz jóslatokba bocsátkozni abban a tekintetben, hogy a helyzet miként alakul majd ki. A Baseler Nachrichten jelentése szerint a finn küldöttség közölte volna Helsinkivel, hogy az eddigi tárgyalási alap nem alkalmas a megegyezésre és ezért újabb utasításokat kért. Moszkvában az a meggyőződés, hogy Finnország nem bírja sokáig viselni a mozgósítás költségeit és a jelenlegi helyzet a két ország között se nem békés, se nem háborús.

A Times azt hiszi, hogy az oroszok ki akarják erőszakolni a finnektől a Ladoga-tó és a Finn-öböl környékén levő erődítményvonalak elhagyását, mintán ezek csak 30 kilométernyi távolságra vannak Leninvártól és háború esetén könnyen bombázhatóak innen a nagy orosz várost. A finnek ezzel szemben nem akarják elhagyni ezt a vonalat, mert emlékeznek Cseh-szlovákia sorsára, amely ország önként adta át erődítményeit és végül teljesen elfoglalták.

Moszkva. A finn—szovjet megbeszéléseken finn részről Paasikivi, Tanner és Hakkarainen protokollfőnök, a finn küldöttség tolmácsa,

Tisztázta a sebesült- és betegszállítványok jogi helyzetét, a sebesültek és betegek csata után való felkutatásának lehetőségeit s a beteg- és sebesültszállítók, orvosok, ápolók védelmét írták körül.

Később azután újabb értekezleten kiterjesztették a Vörös Kereszt működését a tengeri háborúkra is és ehhez lassanként a világ összes állama hozzá is járult. 1919-től a genfi nemzetközi Vörös Kereszt-bizottság mellé a nemzetközi Vörös Kereszt-szervezetek párisi ligája is csatlakozott és ez a Vörös Kereszt békebeli feladatait igyekszik elősegíteni.

Az összes szervezetek legfőbb fóruma a nemzetközi Vörös Kereszt-konferencia, amely átlag 4 évenként ül össze. Magyarországon 1870-ben, a boszniai okkupáció hatása alatt alakult meg Magyarországi Országos Segélyező Egylet néven, amely csak a háború előtti években vette fel a Vörös Kereszt Eglek nevét. Erzsébet királyné kezdetől fogva nagy melegséggel érdeklődött a Vörös Kereszt iránt és nemcsak anyagilag, de egyeniségének nagy varázsával is sokat tett érdekében.

Ami ellen a genfi egyezmény sem véd meg...

A világháború alatt a Vörös Kereszt Eglek önkéntes ápolónői tanfolyamain igen sok urilány is részt vett Liechtenstein herceg pazar kényelmével berendezett sebesültszállító kórházvonatán főrangú hölgyek teljesítették a vöröskeresztes ápolónői szolgálatot. Legendákat lehetne írni azokról az önfeláldozó, nemes cselekedeteiről, amelyekkel ezek az önkéntes ápolónők igyekeztek a beteg és sebesült katonák szenvedéseit enyhíteni és sokan hősi halált is hataak — nemcsak az egyes csatatereken, de bombázott Vörös Keresztes vonatokon is.

Mert hát — egyezmény ide, egyezmény oda — a világháború alatt nem egyszer megtörtént, hogy gránátok, vagy repülőgépbombák rommlóttek kórházakat és sebesültszállító vonatokat, hogy azután a szemforgató „kimagyarázkodás” és a „vizsgálat megindításának” ígérete következzen. Mert az csak természetes, hogy ezeket a bombákat „tévedésből” lötétek a Vörös Keresztjel védett kórházakra és vonatokra... A háborúban nincs paróka és — ami igaz, igaz, — a gránátok útját is gyakran nehéz precíz pontossággal kiszámítani. Repülőgépről pedig a leglehetősebb. Ezért a Vörös Keresztes intézmények minden háborúban ugyanolyan veszélyben foroghatnak — mint a sorkatonaság, vagy az ugynevezett „hinterland” polgárlakossága.

A Vörös Keresztesek mégse félnek. Ellenkezőleg. Szolgálatukba állították a repülőgépet is és tökéletesen felszerelt mentő-repülőgépeken szállítják ma már a súlyos sebesülteket kórházakba, hogy a halaszthatatlan operációk megmentsék az életüket.

A háborúban tehát — mint ezekből látható — a szemben álló ellenségek mellett még egy harmadik hadsereg: a Vörös Kereszt fehér hadserege is harcol: hogy amit az ember főnkretett, a szenvedő életet visszaadhassa a termékeny életnek.

Vagy az újabb háborús, rombolási láznak...

szovjet részről pedig Stalin és Molotov vettek részt. A megbeszélések eredménye még nem ismeretes, de Moszkvában úgy látják, hogy a tárgyalások fő uton vannak a megegyezés felé, mert mindkét részről engedékenységek mutatkoznak. Lehetséges, hogy a finnek engedmenyei a Finn-öböl beláratától északra létesítendő szovjet tengeri támaszponttal kapcsolatosak. Megjegyzik, hogy ez a legfontosabb szovjet követelés és a kareliai földszorosnál az oroszok javára teendő határkiválasztás, valamint a tengeri határok megállapítása, másodrangú követelés.

A Demokraten című svéd lap azt írja a finn—szovjet tárgyalásokkal kapcsolatban, hogy Finnország már a legnagyobb engedményeket tette a Szovjetuniónak. Finnország hozzájárult ahhoz a szovjet kívánsághoz, hogy Hangő szigeten orosz tengerészeti támaszpontot létesítsenek. A svéd lap kiemeli, hogy Finnország újabb engedményeket tett Karella környékén és elfogadta azt a szovjet követelést is, hogy a Kronstadttal szemben levő szigetcsoporthoz átengedje Oroszországnak.

A HÁROMARCU EMBER

Tököli Száva,

a dunavölgyi népek együttműködésének száz év előtti uttörője

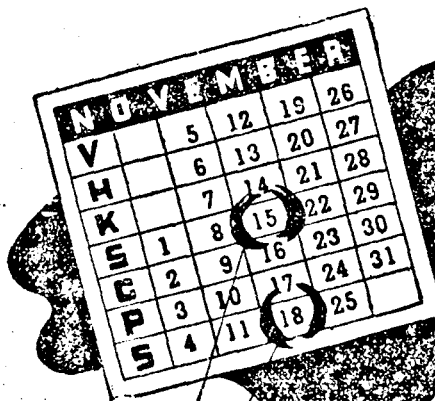
A budapesti Veres Pálné-uca egyik házának homlokzata aradi férfi emléket hirdeti. Tököli a tanulóknak, olvasható az ódon márványablán, mert ezt a szép, nagy, bizánci formákkal épült házat Tököli-Popovics Száva, aradi nemes, jótékony adományozó ajándékából emelték, amikor megvalósították hagyatékának rendelkezéseit és megtemették az ugynevezett Tököliánumot.

Százegy esztendője történt ez az alapítás, pontosan 1838. augusztus 21-én. Mégis időszerűbb az alapító nevének és emlékének felidézése, mint talán száz éve bármikor, mert olyan ember emléket őriznek ezek a kövek, aki több mint száz év előtt állott a dunavölgyi együttműködés szolgálatába s hirdette az itt élő népek testvéri összefogásának szükségességét. Százegy esztendő nem homályosította el, csupán Tököli-Popovics Száva személyes emlékét, de az elmúlt idő csak igazolta, égetően időszerűvé tette az eszmét, amelyet ez az aradi származású nemes — a szó, helyesebben a lényeg valódi értelme szerint nemes — férfi tettekkel hirdetett. Ezért érdemes megemlékezni, éppen ezekben a napokban a Tököliánum alapítójáról, aki az aradi görögkeleti székesegyház építésénél használt területet is adományozta, ezekben a napokban, amikor államférfiak és sajtóhangok egyre határozottabban hirdetik a Dunavölgy népeinek egymásrataltságát. Éppen itt, Aradon — és éppen a Tököli-Popovics Száva által ajándékozott területre épített — görögkeleti székesegyház újjáavatójára Aradon idézte Dragomir Silviu kisebbségi miniszter Wesselényi, Kossuth, Tisza István, Nicolae Balcescu, Cuza fejedelem és I. Carol király emlékét, Beslics jugoszláv közlekedési miniszter pedig Nagybecskerekben mondott beszédet hasonló szellemben. Időszerű tehát felidézni Tököli-Popovics Száva emlékét és szellemét is, hiszen sok-sok köze volt személyének mind ehhez.

A Tököliánum alapítójának közéleti szerepe mindvégig a megértés jegyében állott. Ősei évszázadokon keresztül nagy szerepet játszottak a magyarországi szerbség, de a magyarság életében is. Tököli-Popovics Száva pedig szerb eredete és görögkeleti szerb vallása mellett is jó magyarnak vallotta magát. Amíg élt, minden ténykedése arra irányult, hogy szerb testvéreinek segítsen, bőkezűségének köszönhetően a Magyarországon élt szerb nép értelmiségi fejlődésének kibontakozását, de ugyanakkor ugyanez a Tököli-Popovics Száva, aki mint „bevándorló” ivadéka került Magyarországra, azért, hogy a magyar és szerb testvéries egyetértésnek tényekben is kifejezést adjon, a Magyar Tudományos Akadémia számára tett alapítványon kívül Debrecenben a kollegiumi ifjuság kebelében alakítandó dalárda alapítványaként ezer pengőforintot rendelt.

Mi az a Tököliánum, amelyet az adományozó „a tanulóknak” hagyományozott? Két Tököli-alapítvány volt Magyarországon. Az egyik, az ugynevezett nagy alapítvány, amelynek vagyonát a háború után fiztizenöt millió koronára becsülték és amely a végrendelet szerint a görögkeleti szerb lelkészek nevelését, görögkeleti szerb ifjak katonai nevelését és az aradi egyházmegye papságának javát szolgálta. A másik alapítvány, a Tököliánum szegény és tehetséges görögkeleti szerb fiúk számára rendeltetett, kik Pesten a Tudományegylemet látogatják. Nem tanítvány volt ez az alapítvány, hanem táp- és segélyintézmény. Mert Tököli így vélekedett a nemzetiségi kérdéssről, szerb vonatkozásban: „Egyetértés, szabadság és a nemzeti nyelv szeretete fűzze össze egymással a két nemzetet!” Alapítványain kívül intésként hagyta a két népre, hogy a magyarságnak és a szerb nemzetnek csak a mivelődésben szabad egymással versenyeznie, s magyarnak és szerbnek csak segélyre, de nem túlsára kinyújtani kezét.

Százegy év távlatából, töretlenül, ezerszeres wisszhangra kelve csengenek ezek a szavak és elevenebben él Tököli-Popovics Száva szelleme, ez a bebocsátást követelő megértési szellem, mint valaha. Az aradi szerb nemes, aki nem volt ünnepeket államférfi, nem dolgozott ki hangzatos elméleteket, hanem a tettek, a tények megvalósítások egyedül célhoz vezető útját járta. Élete végén maga talpalta cipőjét — így mondják az egykori feljegyzések — és ugyanakkor számlálatlanul adta a pénzt, amikor megijlése szerint ez valóban szükséges és eredménnyel bíztató volt. A gyakorlati élet embere volt Tököli-Popovics Száva s ez megnyilvánult minden tetteiben. Ezért most, ami-

Nincs többé

egy IV. osztály egyszer

minden 4 hónapban, hanem

KÉT IV. OSZTÁLY

minden hónapban.

Ez az a nagy újítás, amelyet az Allami Sorsjáték ÚJ TERVE bevezet.

NOVEMBER 15-én

lesz az első sorozat húzása azok számára, akik sok és kis nyertes részesítenek előnyben.

NOVEMBER 18-án

lesz a II. sorozat húzása azok számára, akik csak igen nagy nyereményeket kedvelnek.

Az új terv nyújtotta előnyök mindegyikét élvezik azok akik egyszerre mind a két, sorozatban játszanak.

Vásárolja meg sorsjegyeit idejében kedvelt sorsjegyárudájában, mert sorsjegyeket az új terv rendelkezése szerint nem lehet a húzás előestéjéig félretenni.

A 21. SORSJÁTÉK ÚJ TERVEZETE

SOROZAT

vörös sorsjegyek

HUZÁSA 1939 NOVEMBER 15-én

ALLAMI SORSJÁTÉK (törzs)

Osztható nyeremények:

7	1.000.000	7.000.000
10	400.000	4.000.000
30	100.000	3.000.000
100	20.000	2.000.000
200	10.000	2.000.000
10000	1.600	16.000.000
		34.000.000

U. F. C. R. SORSJÁTÉK (mellék)

Osztható nyeremények:

4	400.000	1.600.000
40	40.000	1.600.000
400	4.000	1.600.000
4000	400	1.600.000
8000	200	1.600.000
		8.000.000

SOROZAT

zöld sorsjegyek

HUZÁSA 1939 NOVEMBER 18-án

ALLAMI SORSJÁTÉK (törzs)

Osztható nyeremények:

1	8.000.000	8.000.000
14	1.000.000	14.000.000
1000	10.000	10.000.000
		32.000.000

U. F. C. R. SORSJÁTÉK (mellék)

Osztható nyeremények:

20	100.000	2.000.000
200	10.000	2.000.000
1600	1.000	1.600.000
8000	200	1.600.000
		7.200.000

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

A postaigazgatóság azt tanácsolja, hogy a közönség lehetőleg levelezőlapot használjon

a behívott katonákkal való levelezésnél

Bucuresti. A behívott katonák címére, a mint ismeretes, bármilyen postai küldemény küldhető, tehát nyitott, vagy zárt levelek, napilapok, levelezőlapok, pénzküldemények, postai csomagok, táviratok, stb. A postaigazgatóság azt tanácsolja azonban a közönségnek, hogy főként levelezőlapokat használjon, mivel ezeket könnyebb kezelni és így gyorsabban jutnak el a címzetthez. Kéri azonkívül, hogy a címeteket pontosan és tisztán írják.

kor egy évszázad elmúltával, a történelmi események nagy változása után és sodrában, Románia kisebbségügyi minisztere ellátogatott Aradra a Tököli adományozott területen épült román templom felszentelési ünnepére, vagy a szerb közlekedési miniszter a magyar-szerb együttműködést hirdeti, különösen nagy jelentőségű mindaz, amit a budapesti Tököliánum alapítója tett. Mert mindannak, ami a Duna-menti megbékélés és együttélés érdekében történik és így a legutóbbi aradi megnyilatkozásnak is, közös jeimondata lehetne az a három szó, ami a budapesti Veres Pálné-ucai épület homlokzatán ékeskedik, bár a magyar felírásról és mellé a ciril betűkről az aranyozás már rég lekopott: „Tököli a tanulóknak.”

Tanulói lehetnek mindannyian, akik ismét napirendre érettnék itélik az idők jeléből az Euró-

A postaigazgatóság a közönség tudomására hozza, hogy tizenöt új mintájú táviratlapot hozott forgalomba. Ezek a táviratlapok különleges papírosból készülnek és különböző alkalmakra szolgáló képek vannak rajtuk. Bárminvél postahivatalnál kaphatók 15 lejes árkban. A posta ezenkívül megállapított szövegű táviratokat is továbbít különböző alkalmakra, leszállított díjszabás mellett. Ezeknek a táviratoknak ára 8, 10, 12 és 15 lei.

pa dékeletén élő népek testvéri megbékélését, ennek a kétnévű, melegen érző és emberiségről tanubizonyságot tevő aradi férfinak. Tököli-Popovics Száva, ez a faji és nemzetiségi gyűlölködést nem ismerő szerb ember eleven bizonyíték volt és szelme ma is élő tanulság arra, hogy miképpen lehet gyakorlatilag megvalósítani, vagy legalábbis megvalósításhoz segíteni az eszméi elgondolásokat.

Debrecenben, Szabasz napján — január 14-26-án, ha jól tudjuk, — most is minden évben felélevenítik a nemesleki aradi alapító emlékét. Hiszünk, hogy a megértés szellemének megvalósítását sürgetjük, amikor megkérdezzük: Miért ennyire elszűrítve, ennyire szűk körben, valódi lényegét az emlékezésnek elhanyagolva idézik csupán Tököli-Popovics Száva fajgyűlöletet és nemzetiségi acsar-kodást meghazudtoló szellemét?

BALLA KÁROLY

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre ... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre ... 420 lei || Egy hónapra 70 lei

Konfliktusok konjunktúrája

A benzinkorlátozás észrevehetően megváltoztatta London megszokott külső képét. Az autóforgalom több mint a felére csökkent, a megszokott torlódás, a közlekedésnek néha percekig való fennakadása, majdnem teljesen megszűnt. Különösen feltűnő ez vasárnap, amikor a kocsi vég nélküli sora futott ki a fővárosból. Annál sürűbben látni azonban London utcáin lovakat. A régi, békebeli hirtők, díszes batárok előkerültek a kocsiszínrekből és a forgalmas utcákon most lovak patálnak a csattogása veri fel a csendet. A lovak még nem estek át a légishővörz tüzkereztségén. De a köztők mellett már ott lóg a gázálarca és a sziliaszerszámokat kócsokkal cserélték ki, hogy riadó esetén a lovakat a rud mellett a kocsi hátsó kerekéhez köthessék, nehogy megszálljanak.

Közlekedési szakértők szerint egy-két hét múlva ötvenezer fő fog üzeni London patkócsattogásától elsökött utcáin. A babonára hajlamos angolok pedig nem panaszkodhatnak majd, mert ha áthaladnak a Themze forgalmas hídján, bizonyára elébük hoz majd a sors egy dőlő fehér napit, ami tudvalevőleg szerencsét jelent.

— ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Páris 975, London 1320, Newyork 446, Brüsszel 72, Milánó 2250, Amsterdam 23670, Berlin 17725, Szófia 550, Belgrád 10.

— Az olasz császár-herceg születésnapja. Rómából jelentik: Az olasz király és császár születésnapja alkalmával nagy csapattalvonulás volt a Piazza Venezia a hatóságok vezetői előtt, akik az ismeretlen katonai emlékműve körül foglaltak helyet. A felvonulást hatalmas tömeg nézte végig és lelkesen élte az uralkodót.

— Királyi védnökök az antant-hadseregben. Londonból jelentik: Lebrun francia köztársasági elnök és György király az angol-francia mentőcsapatok védnökévé lett.

— Felgyógyult a magyar miniszterelnök. Budapestről jelentik: Teleki Pál gróf miniszterelnök megküldéséből felgyógyult és szombaton délelőtt rövid időre megjelent a miniszterelnökségen. Hétfőn már átveszi hivatala vezetését.

— Aláírták a magyar-jugoszláv légiforgalmi egyezményt. Budapestről jelentik: Wörne meghatalmazott miniszter, a külügyminiszter állandó helyettese és Rados budapesti jugoszláv követ tegnap aláírták a jugoszláv-magyar légiforgalmi egyezményt.

— FINN ÍRÓ KAPTA AZ IRODALMI NOBEL-DÍJAT. Stockholmából jelentik: Az 1939. évi irodalmi Nobel-díjat Frans Emil Sillanpää finn író kapta meg.

— Kiütéses tifusz-járvány tört ki Buzában. Buzából jelentik: A városban kiütéses tifusz-járvány tört ki. A hatóságok szigorú intézkedéseket tettek a járvány elszigetelésére.

— Az Etna-vulkán ismét működik. Róma. Hivatalosan jelentik: hogy az Etna-vulkán váratlanul ismét megkezdte működését. A vulkánkitörés abból a kráterből ered, amely 1928-ban működött.

— Lengyel menekültek figyelme: Bucarestből jelentik: A közrendészeti minisztérium a lengyel menekültek tudomására hozza, hogy közülük mindazok, akik november 11-ig az országból való távozásra jogosult látványozást kaptak, ezt a látványozást semmisnek tekintik, mert ilyenirányú intézkedés történt és utlevezéssel a bucuresti rendőrségre utlevezéssel kell jelentkezniük olyan látványozásért, amelynek érvényessége november 11-ével kezdődik.

— Az „Ismeretlen Katona” ünnepe Párisban. Párisból jelentik: A fegyverszüneti évfordulót ebben az évben nem ünnepelték meg a múlt évekhez hasonló pompával. Az „Ismeretlen Katona” síriánál hivatalos ünnepség folyt le szombaton délelőtt. A síremlék körül a francia csapatokon kívül angol csapatok és a lengyel légierők állottak fel. Délelőtt 10 óra tájban érkezett meg Lebrun köztársasági elnök, aki az elesettek emlékének való tiszteletadás után koszorút helyezett el a sírhoz, majd pedig ellépett az angol, a lengyel és a francia csapatok előtt és kíséretével együtt eltávozott.

— A FÖLD NÉPESSÉGE Nemrégiben összeállították a föld népességének legújabb statisztikáját, amely technikailag a lehető legjobban megközelíti a valóságot. Eszerint jelenleg 2116 millió ember él a földön: 54.19 százaléka, tehát több, mint fele Ázsiában, 24.9 százaléka, vagyis egynegyede pedig Európában.

Agilis rádióügynököket keres magas jutalékra

Körtíng rádiószalon Gárdonyi

Dacival szemben

— KIVÉGEZTÉK BROMBERG VOLT POLGÁRMESTERÉT. Berlin. Brombergből jelentik, hogy Baroszevszky Leont. Bromberg város volt polgármesterét a rögtönítélő bíróság ítéletére szombaton reggel agyonlőtték. A vizsgálat megállapította, hogy bűnrészes volt a brombergi vasárnap megrendezésében és a város vagyonának megrablásában.

— Aradi lovastiszt előléptetése. Örnaggyá léptették elő Voicu Paraschiu, aradi lovastisztet. Voicu Paraschiu aradi lovastisztet, aki évek óta teljesít a városban szolgálatot, a hadseregnél történt legutóbbi előléptetések során örnaggyá léptették elő. Ezalkalommal barátai és tisztelői szerencsekívánatokkal halmozták el.

— VÉRVISSZGÁLAT HELYETT — TETOVALÁS. Érdekes cikk jelent meg nemrégiben az egyik londoni orvosi szaklapban. A lap szerint minden angol férfit tetoválni kellene. Eltörölhetetlen tintával kell beleírni minden ember bőrébe, hogy milyen vércsoportba tartozik. Ez azért fontos, mert háború esetén a sebesültek életét gyakran megmenti az idejében alkalmazott vértömlesztés. Ilyenkor nincs idő vérvizsgálatra, a sebesült maga pedig rendszerint nem tudja, milyen vércsoportba tartozik. A cikkíró szerint ez a tetovált jel feleslegessé tesz minden hosszadalmas vizsgálatot.

Tárcsázza ezt a számot: 21-71

AZ ARADI TEJCSARNOK

speciális és sajtóüzlet „DACIA”-val szemben

bármilyen mennyiségű elsőrendű teftermelet használatára!

— A déli égbolton új ködcsillagzatot fedeztek fel. A Harvard-obszervatórium a déli égbolton új ködcsillagzatot fedezett fel. Nagyon valószínűnek látszik, hogy az új csillagzat a mi tejrendszerünk előtt foglalt helyet. Körülbelül 10.000 csillagból állhat, de fényereje oly csekély, hogy a legkedvezőbb légköri viszonyok mellett, a legérzékenyebb fényképezőlemezeken lehet csak meglátni, igen hosszú ideig tartó expozálás után.

— AMERIKAI PEDIKÜRÖSÖK HARCA HAMUPÍPÓK ELLEN. Newyorkból jelentik: Michigan állam pedikürös szövetsége Detroitban tartott értekezletén egyhangú határozattal felkérte a törvényhozást, száműzze szigorú büntetés terhével a mesék, könyvekben Hamupipóke meséjét, mert az apró cipő története tulcsú cipő viselésére ösztönzi a lányokat és a kényelmetlen lábbeli okozója az összes lábafájknak.

Francia nyelvtanítást, korrepetálást, magántanulók előkészítését vállalom. Cim a kiadóban. 5181.

— Új igazgató az aradi tehetségkutató élén. A közelmúltban új igazgatót neveztek ki az aradi tehetségkutató intézet élére. Az aradi tehetségkutató intézet új igazgatója Floca Alexe tanár, aki nagy szakképzettséggel rendelkezik. A fiatal és tehetséges igazgató az intézet működésével kapcsolatban már eddig is számos javítást vezetett be.

Műtőben

— Összevartatok már a beteg gyomrát...? Schol'sem találom ugyanis a gallérgombomat!

Igazságszolgáltatási előkelőségek, aradi látogatása

A szombati napon igen előkelő vendégek érkeztek az aradi törvényszékre. A vendégek: a legfelsőbb semmítőszék és a tábla főügyészei és vezérfelügyelői váratlan ellenőrző körutjuk során látogattak el az aradi törvényszékre, ahol a kora délelőtti órákban Ludosan Nicolae törvényszéki főelnök, Jonescu S. Petre vezető főügyész, Alexandrescu Alexandru a törvényszék második tagozatának elnöke fogadta az érkezőket. A vendégek Viforeanu főügyész, a legfelsőbb semmítőszék vezető ügyésze, Spanu Titu a bucurestii tábla vezérfelügyelője, Ghica Jonescu bucurestii táblai ügyész, Lungulescu, a temesvári tábla főelnöke, Goruneanu Iuliu a temesvári tábla főügyésze, Dumitrescu Dumitru és Safirescu ügyészek, Orezeanu Romulus táblai tanácsos megtekintették az aradi törvényszék ügymenetét és jobban is megismerkedtek az elégedettségüket és örömeiket fejezték ki a látogatás főlött és mindent a legkifünőbb rendben lévőnek nyilvánítottak.

Az előkelő vendégek ezután a Kultúrpalotába látogattak el, majd este nyolc órakor közösvacsorán vettek részt, amit aradi vendéglátók adtak tiszteletükre. A vacsora után nyomban továbbutaztak Temesvárra, ahol ellenőrző körutjukat folytatják.

DIANA

megezünteti a fáradtságot

— MA: UNITÁRIUS ISTENTISZTELET AZ ARADI EVANGÉLIKUS-TEPLOMBAN. Nagy Zoltán arad-temesvári unitárius lelkész ma déli 12 órai kezdettel tartja november havi istentiszteletét az aradi unitárius hívek számára az ág. evangélikus templomban. Az istentiszteletet megelőzőleg az unitárius lelkész vallásoktatást tart az unitárius tanulók részére.

Uj huzási terv! Uj remények! Szerencsés GOLDSCHMIDT sorsjegyek!

— Csik Ferenc dr. — vőlegény. Budapestről jelentik: Dr. Csik Ferenc olimpiai magyar úszóbajnok eljegyezte magát Filippovich Feda budapesti úrlánnyal.

— Dr. Friny Sándor. fül-, orr-, gégeorvos ismét rendel. Str. Gojdu 11.

TAVERNA (volt Bársony-ház) minden vasár- és ünnepnap délután 5 órai kezdettel táncos-est. Lakatos-Fétyöl-jazz. — Este gratár-specialitások. — Azugsör. — Olcsó árak

— Vas Tibor dr. előadása a Credo-egyesületben. Vasárnap, november 12-én délelőtt 11 órakor tartja meg az aradi Credo-egyesület szokásos havonkénti előadássorozatában dr. Vas Tibor plébániai igazgató nagy érdeklődéssel várt beszédét: „A lelkiismereti szabadság és a katolikus egyház” címmel.

— Dr. Róna orr-, fül-, és gégeorvos ismét rendel. Str. Gh. Popa 1 a) alatt.

— Hosszu idő óta fekvő betegek a természetes „Ferenc József” keserűvizet nagyon szívesen isszák és annak gyors, biztos és mindig kellemes hashajtó hatását általánosan dicsérik. Kérdezze meg orvosát.

— Az Aradi Torna Egyesület ma, vasárnap délelőtt 11 órakor választmányi ülést tart egyesületi helyiségében.

Dr. I. Angele. szem-, fül-, orr- és gégeorvos ismét rendel. Arad, Bul. Carol I. 67.

Hallo! Szep paplanokat készít E. Glück Str. Barltiu 3.

— Egyévi börtön — illiotmörésért. Az aradi büntető törvényszéken most tárgyalják le Detari Antal, Astra-gyári lakatos ügyét, aki a vád szerint erkölcs-telen merényletet követett el egy 13 éves kisleány ellen. A vádlottat annakidején megfelelő biztosíték mellett szabadlábra helyezték és így szabadlábban várta meg az új letárgyalását. A tárgyaláson, ahol a vádlott nem jelent meg személyesen — több tanu kihallgatása után bűnösnek mondták ki és egyévi börtön-büntetéssel sújtották.

— Gyermektorna-tanfolyam a tornaegetesületben. Az aradi tornaegetesület a szülők kívánságára ismét megkezdte a múltban már volt nagysikerű gyermek-torna-tanfolyamát 3-8 és 9-14 éves gyermekek részére. A tanfolyam vezetője okleveles gyermek-tornatanár kézeben van. Kezdetre november 15-én, szerdán délután 5 órakor az egyesület Avram Iancu-ter 21. szám alatti helyiségének emeleti nagytérképében. Beiratkozás ugyanott minden nap déli 12-1 és este 6-8 óráig. Ujszerű kiképzés, olcsó tandíj. Részleteket a szülői értekezleten fognak megbeszélni.

DAIMON speciális lámpák és elemek érkeztek Kalmár József Arad, Str. Brătianu 1. Telefon: 11-10.

Királyi adomány az iskolai kintinok részére

Szent Mihály arkangyal ünnepén, amikor az ország lakosságának szeretete nyilatkozott meg Öfensége Mihai trónörökös, Gyulafehérvár nagyvadjára iránt, Öfensége Személyi pénztárból két és fél millió lett adományozott az iskolai kintinok részére.

Fenyegető leveleket kap De Valera. Londonból jelentik: De Valera írt miniszterelnök a legutóbb kapott fenyegető levelekre való tekintettel állandóan testőrk kíséretében jár. Valerának azért küldtek fenyegető leveleket, mert az ir képviselőházban kijelentette, hogy nem bocsátja szabadon azokat a letartóztatottakat, akik éhségsztrájkba kezdtek.

Vásároljon az új huzásra egy szerencsés GOLDSCHMIDT sorsjegyet!

A TÍMPUL GYORSÍTOTT ELJÁRÁST KÉR AZ ÁRDRAGITÁSI ESETEKBE. Bucurestiből jelentik: A központi árdragitási bizottság, amely Bucurestiben működik, a napokban tárgyalja le az első kihágásokat. Ezzel kapcsolatban a „Timpul” azt követeli, hogy az áruüzemek felett gyorsított eljárásai intékezzenek és így vegyék el kedvüket az áru-uzsoráskodástól.

Végkiárusításból I. GRÜNBERGER Moise Nicoara-u. 1. sz. I. em.

— Este fél 9-ig, még csak rövid ideig tekintethető meg a Littecki-Kraus Munka tárlata a Kulturpalotában. Két évtized összegyűjtött művészeti eredményeiből a legértékesebb művészi alkotások vonulnak fel. Erdély pittoresk vidékeinek napsugaras, ragyogó színeiben visszaadott tájai, népei, Italia gyönyörűségeinek; Veneziának, Firenzeének, Rómának, Nápolyinak, Capriának megkapó, felejthetetlen részletei elevenednek meg színben és rajzban.

Régi butorait újja alakítom esetleg átcsorélem modernre „CONCURENTA” Mihaleczky Sándor műasztalos Bulevardul Regele Ferdinand 15. A lutheránus templommal szemben.

Vakmerő pénztolvajlás Temesváron. Temesvári tudósítónk jelent: Nem mindennapi pénztolvajlásra derített fényt a temesvári rendőrség. Két nappal ezelőtt a rendőrségen egy kétségbeesett asszony, Appel Katalin, gyárvárosi lakos jelent meg, aki sirva elmondta, hogy vasladiakájából 40.000 lele tűnt el. Az asszony a pénzt apránként kuporgatta össze és azt egy vasladiakában őrizte, melyet kulcs zárt. A ládát még külön elrejtette minden egyes használat után a szekrényben. Tegnap, amikor pénzre volt szüksége, legnagyobb meglepetésére látta, hogy a szekrényben levő lezárt láda üres. A rendőrség hamarosan megállapította, hogy a ládáról és a pénzről csakis egy Ötvös Dániel nevű ócskaruhakereskedőnek lehetett tudomása, akinek az asszony napok előtt viseltes felöltőt adott el. A feltevés szerint az ócskás akkor megleshetette, hogy hová rejtette el az asszony a ládát. Ebből a nyomból kiindulva a rendőrség ellopta Ötvös Dánielt, aki bevallotta, hogy a pénzt valóban ő lopta el Bosco József nevű barátjával. Észrevétlenül behatoltak a házba, a meglesett helyről elővették a kulcsot, majd a ládát a szekrényből. A pénzt kivették és azután visszazárta a ládát, eltűntek a lakásból. A pénzt is megtalálták a két tolvajnál.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK: VASARNAP:

VOJTEK gyógyszerár, Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszerár, Piata Mihai Viteazul
BERNÁTH gyógyszerár, állomással szemben.
BERGER gyógyszerár, Saguna-ut.

HÉTFŐ:

ANGEL gyógyszerár, Piata Catedralei 16.
OMESCU gyógyszerár, Bulev. Reg. Maria 16
KESZTFENBAUM gyógyszerár, Strada Mărăsești 68.

KEDD:

HAJÓS gyógyszerár, Bulev. Regina Maria 8
KAIN gyógyszerár, Calea Banatului 1.
NIEDERMAYER gyógyszerár, Str. Goidu.

— Márai Sándor minden írása érdekli az olvasót. Költő és filozófus, nemes tehetséget és előkelő kultúrát áru el minden sora. A mai Olaszországról ad képet az „Új Idők” e heti számában közölt vezető cikke. Díjtalan mutatványszámot bárkinek küld a kiadó-hivatal, Budapest, VI., Andrásy-ut 16. Előfizetési díja negyedévre 200 lei.

Ellentétes jelentések a finn-szovjet tárgyalások szombati eredményeiről

Helsinki. A Stefani-ügynökség jelent: Finn kormánykörök arról értesítették Moszkvából, hogy bár eddig még nem lőtt létre megállapodás a finn küldöttség és a szovjetkormány között, a tárgyalások legkönyesebb szakasza már túlhaladottnak tekinthető. Helsinki az élet fokozatosan visszatér rendes kerékvágásába és remélik, hogy rövidesen ismét megnyílhatik az egyetem is. Az éjféli órákban Londonból utabb ellentétes felmerüléseiről adtak hírt, de a tendenciózus londoni jelentést illetékes helyről nem erősítették meg.

A Havas-ügynökség moszkvai jelentése szerint a szovjet távirati iroda cáfolta azt a hírt, hogy Sztalin elfogadta a legutolsó finn engedményeket. A finnek nem tettek végső engedményeket, ennél fogva Sztalin sem járulhatott hozzá azokhoz. A finnek nemcsak, hogy nem fogadták el a szovjet ajánlatokat, hanem ellenkezőleg még hangsúlyozták hajthatatlanságukat, aminek bizonyítéka az is, hogy nagyszámú csapatokat vontak össze a finn határterületen Leningráddal szemben. Az összevont finn csapatok száma, amely eredetileg két-három hadosztály volt, legújában hét hadosztályra emelkedett.

len- és pamulvásznakat, kimaradt asztalneműeket lakásomon árusítom.

— CFR-nyugdíjasok általános egyesületének aradi fiókja (Asociația Generală a Pensionarilor CFR, filiala Arad) ezúton értesíti tagjait, hogy a CFR-palotában a következő napokon vehetik fel illetményeiket: November 13-án, hétfőn a CFR-nyugdíjasok reggel 8 órától 1 óráig, 250–550 számig. Ugyancsak 13-án délután a CFR-nyugdíjasok 4 órától 6 óráig az 1–250. számig. November 14-én a volt Arad-Csanádi nyugdíjasok 8-tól 1-ig az 1-től 210. számig és délután 4 órától 6 óráig az összes elmaradt nyugdíjasok jelentkezhetnek illetményeikért.

Kisgyermekéről csinál-tasson SERIA-FOTOT 20 felvétel FOTO-SPORT 100 lei Eminescu 2.

— Erőteljes, vérmes, kövér embereknek reggelként éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz kiadós béltisztítást biztosít. Lényegesen előmozdítja az emésztést és az anyagcserét s a vérkeringést az egész szervezetben megélelenti. Kérdezze meg orvosát!

LITTECKI-KRAUS I.

KÉPKIÁLLITÁSA

folyó hó 15-én

ZÁRUL

a Kulturpalotában

ESTE FÉL 9-IG NYITVA!

Az aradi Kolping hangulatos, táncos társasvacsorája

Szombaton este 9 órai kezdettel saját helyiségében tartotta meg az aradi Kolping-egylet táncos egybekötött társasvacsoráját, amely mint évadnyitó mulatság, a legnagyobb erkölcsi és anyagi siker jegyében zallott le. A Kolping-egylet hangulatos mulatságán több mint kétszáz ember jelent meg. Már a kora esti órákban — a kitűnő vacsora után — az illusztr. azonnal megkezdte a táncot és a zenészt — a Kolping-mulatságok hagyományaihoz híven — csak a reggeli órákban haltak el...

A rendkívül hangulatos mulatság megrendezéséért a körültekintő, gondos vezetéssel és a lelkes rendezőgárdát illeti a legmélyebb elismerés. A tiszta rendezés az iparos és kereskedő ifjak kulturális továbbképzési lehetőségeit áldozták: gyarapítják az egyesület könyvtárát, hogy a Kolping-egylet tagjai jó könyvek által szórakozva sokszorozhassák meg a lelki kincseket.

Az egyesület elnöke, Oláh Ferenc évek óta a legodaadóbban munkálkodik a Kolping-fiúk érdekében. Felbecsülhetetlen értékű kulturális munkássága megteremtette Aradon is a Kolping-egylet erős alapjait, amelyen a kultúra megdönthetetlen vára felépülhet. Lelekes munkatársai: Hentschel István díszelnök és Pánits Pál ügyvezető ugyancsak önzetlenül vállalták magukra a nemes feladatot: a kereskedő és iparos, illetve munkás ifjak nevelését.

A szombat esti Kolping-mulatság nagy sikeréért még Pánits Pálné, Péchy Gézané és Péchy Giziké is a méltó elismerés. A legkitűnőbb vacsorával és italokkal fogadták a vendégeket, akik hűvös és legjobban hangulatban oszlottak szét. A mulatság rendezői: Dióssy Lajos, ifj. Barthel Ernő, Kóczy Sándor, Árvay Sándor, Hoffmann József, Máthé Tibor ugyancsak a legteljesebb odaadással munkálkodtak az anyagi és erkölcsi sikerért, amely nem is maradhatott el.

Hogyan néz ki a müncheni robbanás után a Bürgerbräu nagyterme

A Bürgerbräu-pincét a robbanás utáni állapotában a következőképpen írja le a Német Távirati Iroda:

— „A nagyterem derékszögben épült és keleti közepén egy hatalmas oszlop emelkedik, amely a mennyezetet és az egész tetőszerkezetet vastraverzekben tartja. Mint minden áhben, úgy most is az emelvényt, amelyen a Führen tartózkodott, ezen oszlop mellett állították fel. A robbanás itt keletkezett és az egész mennyezet összeomlott. Az emelvényt eltakarják a vastraverzek, amelyek lezuhantak. Az egész terem nev néz ki, mintha földrengés pusztított volna benne. Ha a pokolban a beszéd alatt, a mikor a teremben levők körülvették a Führent, robbant volna fel a halottak s sebesültek száma sokkal nagyobb lenne. A robbanás időpontjában még mintegy 180 személy tartózkodott a teremben.”

A Német Távirati Iroda jelent: A müncheni merénylet kivizsgálására kiküldött bizottság létszámát megháromszorozták. A bizottság létszámának nagyobbitására azért volt szükség, mert egyre több adat áll rendelkezésre, amelynek feldolgozását rövid idő alatt akariák elérni. A bizottság megvizsgálta a pokolban mechanikus gyújtószóróját, amely a robbanás után épen maradt. Arra a megállapításra jutottak, hogy a pokolban lévő gyújtóvezeték külföldi készítmények. Néhány napon belül a vizsálatról részletes eredményt adnak közlé. A müncheni merénylet súlyosan sebesült áldozatainak állapota tartósan javul és jelenleg mindössze két sebesült állapota ad aggodalomra okot. Wagner Adolf államminiszter meglátogatta a sebesülteket, akik előtt Hitler híradalmi vezér és kancellár jókívánságait fejezte ki.

Üi temetkezési vállalat! Lacsán János

ARAI A LEGOLCSÓBBAK BUL. REG. FERDINAND 47. SAJÁT KÉSZÍTMÉNYEK! TELEFON: 2307.

— Koszorúmegváltás. Reich Jenő ravatalára szánt koszorúmegváltás címen a Szeretetház javára az alábbi adományok folytak be: Dr. Popper Károly, Butent 100 lei, Nemes Géza Budapest 200 lei, Vágó Jenőné 200 lei, Molnár Lászlóné, Bucuresti 200 lei, Steiner Jenő és családja 100 lei.

— Leendő anyák, akiknek különös gondnal kell ügyelniük, hogy bélműködésük rendben legyen, ezúttal úgy érhetik el, ha időközönként reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

**Evangélikus nőegyleti
tombolával egybekötött**

Mikulás tea-délután dec. 3.-án az Iparos Otthonban

Háborus vagyonszerzők

Aradiak szerencsés ötletei — Országoshirű hadseregszállítók fogásai

Abból az alkalomból, hogy Aussehnitt Maxot, az ország egyik leggazdagabb gyárosát, számos nagy hadfelszerelési vállalat őrjáti vagyonu fő-résztvényes vezérigazgatóját váratlanul letartóztatták, beszámolok arról: hogyan keletkeznek a háborúkban a legnagyobb vagyonok és hogyan lesznek a vérőzőn közepette a kis egzisztenciákból irigylet milliárdosok. De ha elhagyja őket a józanságuk, okosságuk és önmegtartóztatásuk, márról-holnapra nemcsak a vagyonukat veszítik el, hanem még börtönbe is jutnak, ahonnan testben-lelekben összetörve, koldusszegényen kerülnek ki és újból előlről kezdenek az élet küzdelmeit — ha bírják.

Nem akarok sok évszázadra hosszasan visszapillantani a kolosszális háborus vagyonok bölcsőjéig és csak mellékesen említem meg, hogy például a világhírű angol Rothschild-bankház is a napoleoni hadjáratok idején ügyes tőzsdeüzletekkel alapozta meg mérhetetlen vagyonát. Ugyanis a nagy bankház főnöke egy félnappal előbb kapott megbízhatósági értesítést arról, hogy Napoleon elveszítette a döntő jelentőségű waterlooi csatát, amely a félelmetes francia császár szerencsecsillagának végleges letűnését jelentette.

De a szomszédos Békés vármegyében is volt egy tüneményes pályafutás, nagystílű hadigazdag: báró Harruckern. A háborus évtizedek eme hadseregszállítójából egy szép, virágzó országrész híres megalapítója lett.

Ez az egykori kenyérgyáros az osztrák császárok hadjáratai során állandóan ellátta az osztrák—magyar hadakat élelmiszerekkel. A hosszú háborúk teljesen leszegényítették Ausztriát, kimerült az állampénztár és még a fent említett nagy hadseregszállító sem kapta meg 110 ezer ezüster forint követelését. Ez akkor óriási vagyonnak számított. A báró hiába fordult magához Ferenc császárhoz is, tőle is ezt a választ kapta:

— Nincs pénzünk, nem birunk fizetni!

Az ezerholdak születése

Mivel a hadseregnek továbbra is szüksége volt kenyérre és Harruckern csak úgy akart szállítani, ha a 110 ezer forint ellenértéket megkapja, az osztrák császár a következő módon egyezett ki vele: A felmérhetetlen nagyságu császári uradalmak közé tartozott a parlagon heverő egész Békés- és Csongrád megye egyrésze is, amelyek ma a legdusabb termőföldek. Akkor e két vármegye csaknem teljesen lakatlan, dzsungelszerű terület volt, mert senkinek sem jutott eszébe az ottani megműveléséhez. Az osztrák kincstár eme területet ajánlotta fel a hadseregszállító kenyérgyárosnak a 110 ezer forint kiegyenlítéséül és ő el is fogadta ezt. Az egyezés aláírása után a báró azonnal hozzáfogott a nagy pusztaság benépesítéséhez; a legközelebbi vidékekről is szorgalmas, szegény családok ezreit telepítette oda, akiknek majdnem ingyen adott kisebb-nagyobb területeket, csak hogy jól megműveljék azokat. A legtöbb telepes kezdetben egyszerű zsellér volt és a maguk verejékével szereztek meg birtokaikat. Sok szép város és nagyközség keletkezett és azóta még jobban fejlődtek ezek. (A több évtized előtti osztrák háborúk egyik legendás hőse: gróf Wenckheim ezredes feleségül vette a hadseregszállító báró leányát és így kerültek a gróf Wenckheim-család tagjai Békés-, majd Arad-megyébe.)

De hagyjuk most a falusiakat és forduljunk a városok nagy hadseregszállító felé. Ezek közé tartozott Castiglioni Camil is, az aradi Astra-gyár részvénytársaság megalapítója, aki sok nagygyár és pénzintézet óriási vagyonu főrésztvényes igazgatója volt. Kincseit az 1914—18. évi háborúban és az utána következő konjunktúrában gyűjtötte. Nem tudott mit csinálni a sok pénzzel, s egymás után vásárolta a nagy iparvállalatokat. Így szerezte meg a volt aradi Weitzer vagongyárat, valamint a Marti autó- és repülőgépgyárat is, amelyeket Astra néven egyetlen óriási vállalatba tömörített. De csak néhány évig volt tulajdonosa az Astrának, mert Castiglioni is belemerészkedett a kb. 17 évvel ezelőtt lezajlott, francia-frank elleni izgalmas harcba, amelyen ő is elvérzett és kénytelen volt eladni az Astra-gyár igen nagy értéket képviselő rész-

vénypakettjét. Ugyancsak a francia frank elleni küzdelemben ment tönkre a sokat emlegetett Bosel Zsigmond volt osztrák kis hivatálnokból multimilliárdos vezérigazgatóvá fellendült szerencselovag is, akit a múlt évben akkor tartóztattak le a bécsi hatóságok, amikor nagystílű családi miatt ellene megindult bünvádi eljárás során szökni akart a német birodalomba bekebelezett Ausztriából. Bosel most is vizsgálói fogságban van Bécsben, mert rábizonyították, hogy az osztrák államot súlyosan megkárosította.

De térjünk rá a 25 évvel ezelőtt kezdődött világháború Aradon is jólismert szerencsés és ügyes szereplőire. Ők tisztességes kereskedői munkával szereztek vagyont. Ezek közé tartoztak legelőször a ruházati cikkek kereskedői, akik véletlenül a háború kitörése előtti hónapokban aránylag olcsón látták el értékes árucikkkel raktáraikat. Valószínűleg megmenték üzleteiket olyan árukkal, amelyekről sejtették, hogy később nehéz lesz azokat megkapni. Ezek a legális alapokon működő kereskedők az áruk természetes drágulása következtében, a konjunktúra törvényeinek megfelelően márról-holnapra, milliomosokká váltak és könnyen vásárolhattak bérházakat. Ezeknek vagyona azóta is folyton növekedett. De olyanok is vannak, akik a 10—12 év előtti dekonjunktúra miatt anyagilag meggyöngyültek.

Ugyancsak a korrekt üzletemberek közé tartoznak azok is, akik a világháború első hónapjaiban támadt döbbenetes üzletelenség miatt hirtelen bezárták üzletüket és beszüntették működésüket. Ezeknek egy része hadbavonult és családja képtelen volt tovább folytatni a kereskedést. Az ilyen üzlet a háború végéig zárva volt és amikor a tulajdonos szerencsésen visszajött a front-

Modern

gyermek-torna tanfolyam

indul nov. 15-én a tornaegyesületben, okl. tornatanárnő vezetésével. Beiratkozás mindennap déli 12—1-ig és este 6—8 óráig az Avram Iancu-tér 21. szám alatti egyesületi helyiségében. **Olcsó tandíj!**

ról, hiánytalanul megtalálta az 1914-ben beszerzett kitűnő árukat, amelyeket 1918-ban igen magas áron néhány hét alatt eladott. Elképzelhető, hogy a szerencsés frontkatonája milyen szép vagyont szerzett háborus szenvedéseinek jutalmául.

A háború elején az eszes üzletemberek nem győzték eleget hangoztatni:

— Mindent venni, mert mindennek magától fel fog menni az ára.

Nagyszabású panamák, letört egzisztenciák

Az anyagbeszerző országos központok tudvalevőleg elrendelték az összes ruházati árucikk bejelentését és beszállítását, hogy a hadsereg és a lakosságot megfelelően elláthassák. Mivel néhányan nem tettek eleget a felhívásnak, a rendőrbírók eltiltották őket.

De ezek ugyyszólván jelentéktelen esetek voltak az igazi nagy panamák mellett. Egy országosnevű vállalat vezérigazgató például a háború utolsó éveiben, amikor Ausztriában és Németországban majdnem éhínségbe jutott a lakosság, vagonszármra szállította ki titokban az élelmiszereket. Legfelsőbb helyen tudomást szereztek erről és a vezérigazgatót elmozdították állásából, pedig nagyon befolyásos pártfogói voltak.

Örökké emlékeztet az Iván-féle hadseregszállítási bűntény is. Iván országgyűlési képviselő volt az akkori Felsőmagyarországon. Ezerszármra szállította a szarvasmarhákat a hadseregnek. Csak évek múlva derült ki, hogy mielőtt átadta a jószágokat a katonaságnak, sok sót adott nekik, amitől rengeteg vizet ittak és tízszeres sulyra tettek szert. Iván milliókat keresett, de végül is börtönbe került és mindenét elveszítette.

Érdekes eset történt Arad megyében is. Egy földbirtokos nem tett eleget a kormány felhívásának, nem szolgáltatotta be a birtokán termesztett búzát és más gabonaméleket, hanem több mint

Remélem, ismét egészséges leszek...

Zobav Kristóf. Cenei (ud. Timis-Torontal) következő rendkívül érdekes tartalmu levelet küldi nekünk:

...értesitem Önöket, hogy az első üveg GASTRO-D. használása után évek sora óta kínzó gyomorgörccseim el-elmaradoznak, szíveskedjenek azonnal utánvételt címemre még 3 üveg Gastro-D-t küldeni, remélem, hogy a kúra után ismét egészséges leszek. Községünkben nagyon sokan gyógyultak meg és áldják Önöket kitűnő gyógyszerükért és még nagyon sokan vannak, akik még rendelni fognak, mert aki csak használja, az már rokonai, ismerősei között tovább ajánlja. En is kérem ezuttal, hogy alábbi ismerősöm címére: Schuld József. Cenei, ugyancsak 3 üveggel küldeni szíveskedjenek...

Hasonló hálá- és köszönőlevelek tömegesen bizonyítják, hogy a GASTRO-D. gyógyszer már a gyomorbetegség közkincsévé vált. Orvosok is ajánlják.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető. 140 lei utánvétel mellett Császár E. gyógyszeráránál, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Akinek pénze volt, az áruba fektette és ha nem volt nyílt üzlete, úgy a raktárban hagyta pihenni. ahol napról-napra jobban nőtt az értéke. Egészen kis egzisztenciák nagy pénzü csendestársakkal karöltve lázasan kutatták fel az árukat. Így jutottak számottevő vagyonhoz. Némelyik pénzintézet is elősegítette a vagyontalan, de szorgalmas kisemberek működését és vagyonosodását. Ezek közül sokan hadikórház-élelmezést vállaltak. Mások vették szont az aranytallérokra, dukárokra, az ezüstkor- nákra vetették magukat, minden tőkéjüket abba fektették és néhány év alatt ugyszólván megszársorozódott a vagyonuk.

Egy aradi pékmesztér áruhalmozása

Külön fejezetbe sorolhatók a nagy hadseregszállítók. Ilyenek Aradon is szép számmal működtek. Ügyes és szorgalmas üzletemberek mindjárt a háború elején leginkább báránybőrmellényeket gyártottak és százezerszármra szállították a katonaságnak. Egyesek megszervezték a hadbavonultak nélkülözö családtagjait, akiknek számára katonai egyenruhákat előállító nagy műhelyeket rendeztek be és ezzel a munkájukkal szintén számottevő vagyont: bérházakat, földeket, sok készpénzt szereztek.

Arurejtegetők is akadtak még Aradon is, és hatósági beavatkozást vontak maguk után. Sokan emlékeznek még a hosszú ideig tartott liszt-kihágási ügyre. Egy nagyhirű pékmesztér műhelyében igen sok lisztet használt és vagonszármra vásárolt. A konkurensok ezért áruhalmozással vádolták és a rendőrség egy vagon lisztet foglalt le nála. Arurejtegetés címén el is ítélték, de végső fokon az illetékes minisztérium felmentette a péket.

száz vagon befalaztatott a tanyáin lévő raktárakba. Feljelentés alapján a hatóságok felkutatották a gabonát. A minisztérium külön vizsgálóbizottságot küldött le, amely több napig tárgyalta az ügyet és a vádlottat elítélte. Időközben bekövetkezett a főtábornok változás és nem hajtották végre a kö-lönben is megfellebbezett ítéletet.

De ki tudná felsorolni az összes háborus vagyonszerzési eseteket? Sokezer vizsgálóbizottság munkája volna szükséges minden nagy ügy felderítésére és akkor köteteket lehetne írni a hadiszállítók rejtelméről. Annyi tény, hogy a túlterjeszkedés, vagy a tulzoltan fényűző életmód miatt igen sokan elvesztették a világháborúban gyorsan szerzett vagyonukat és ismét visszakérültek egyszerű, szürke régi otthonukba. Így válnak „a klcsikból nagyok és a nagyokból kicsik”, mert ez a természet körforgásának örök törvénye.

B. L.

Téli ruhákat, kabátokat fest, tisztít

ALEXANDRU **KNAPP** SANDOR

modernül berendezett vállalata

Str. Bratianu 2-4 szám. Minorita-palota. Ep. Radu 10.

SPORT KÖZLÖNY

Tizenhárom B) ligás, tizenegy A) divíziós és 6 disztrikt-csapat küzd vasárnap a Román Kupában

A Rapid már a legjobb tizenhat között van

A Román Kupában vasárnap kerül lebonyolításra a negyedik forduló, amely már pályára szólítja az A) ligás egyesületek csapatait is. A negyedik fordulóból egy mérkőzést már lejátszottak és ezen a Rapid — mint ismeretes — 5:2 arányban győzte le a Socet-Lafayette együttesét és így az exvasutasok már biztosították helyüket a legjobb tizenhat között. A további helyekre tizenhárom B) ligás, tizenegy A) ligás és hat disztrikt-csapat pályázik és a vasárnapi fordulón dől el, hogy a Rapid mellett melyik tizenöt csapat jut majd szóhoz a következő fordulóban, amelyet már alighanem csak tavasszal bonyolítanak le.

Mint érdekességet megemlíti, hogy Bucurestii a Rapidon kívül egészen bizonyosan még két csapat fogja a következő fordulóban képviselni, miután vasárnap két mérkőzésen bucurestii csapatok egymás ellen küzdenek (Gloria—Carmen, Viforul Dacia—Unirea Tricolor), de valószínű, hogy a Venus sem veszít Meggyesen, sőt

a Juventus is győzhet Ploestiben, ugyisintén a Sp. Studentesc Craiova és Macabbi a Sodrnyipar ellen és esetében Bucurestii hét csapat is képviselheti. A vasárnapi 15 kupamérkőzés egyéb kint a következő:

BUCURESTI: Viforul Dacia—Unirea Tricolor, Gloria—Carmen, Olimpia—Carpatl.
CERNAUTI: Dragos Voda—Ripensia, Caurom—Victoria.

BRILA: FC Brila—AMTE.
RESICA: RMTE—UDR.
NANDORHEGY: Metajospot—CAMT.
PLOESTI: FC Ploesti—Juventus.
CRAIOVA: FC Craiova—Sp. Studentesc.
MEGGYES: Sparta—Venus.
CHISINAU: Macabbi—AS Constanta.
ARANYOSGYERES: Sodrnyipar—Macabbi (Bucuresti).
SZATMAR: Olimpia CFR—Gloria CFR.
BRASSO: Metrom—SC Lonya.

A kerületi bajnokság műsora

A táblázat a vasárnapi forduló előtt

Az alkerületi elsőosztályú bajnokság vasárnapi fordulójának négy mérkőzése a következő időrendben és pályákon kerül lebonyolításra:

Astra-pálya: 10:00 órákor: Astra—AAC.

Gloria-pálya: 15:15 órákor: Crisana CFR—Olimpia.

Titanus-pálya: 15:15 órákor: Tricolor—ATE.

Unirea-pálya: 15:15 órákor: Unirea—Transilvania.

A bajnoki táblázat a vasárnapi forduló előtt így fest:

1. Crisana CFR	8 8 - - 28 5 16
2. AAC	9 7 1 1 22 11 15
3. Olimpia	7 7 - - 35 2 14
4. Unirea	8 5 1 2 16 11 11
5. Astra	8 5 1 2 17 8 11
6. ATE	10 4 1 5 20 20 9
7. Titanus	8 3 2 3 9 8 8
8. Tricolor	8 3 - 5 11 25 6
9. Transilvania	9 3 - 6 15 14 6
10. Egyetértés	10 3 - 7 14 28 6
11. Banatul	9 1 - 8 6 32 2
12. Galana (törölve)	10 - - 10 4 33 -

Véglegesen leköltözték a Berlin—Bucuresti mérkőzést

A bucuresti-i csapat várható összeállítása

Bucuresti. A bécsi válogatott helyett most már biztos, hogy november 19-én Berlin válogatottja játszik Bucurestiben, ugyanis a német távirati iroda tegnapi jelentésében is közli, hogy Berlin válogatott csapata Bucurestiben vendégszerepel. Illetékes bucuresti-i körökben már a román csapat összeállításával foglalkoznak és valószínűnek látszik, hogy az alábbi összetételű együttes áll ki a berlini válogatott ellen:

Sadovski — Siera, Negrescu — Vintila, Răsnaru, Lupas — Sipos, Bogdan, Auer, Bodola, Gica Popescu.

Szóba jöhet még David, Lengher, Juhász és Prasler, akik esetleg szintén szerepelhetnek a bucuresti-i válogatottban.

O UJ SVED USZÓCSUCS. Per Olaf Olsson svéd rövidtávúszó a 100 yardos gyorsúszásban Björne Borg 53.6 mp.-es rekordját 53.2 mp.-re javította meg.

Meghívó

A „Temestartományi Utazók Céhének” Temesváron (I. Pista Uniri 13.) az egyesület nagy tanácskozásán 1939. november 12-én délelőtti 11 órákor tartandó

KÖZGYÜLÉSÉRE.

Felkérjük az aradi tagozat összes tagjait, hogy a szakmába vágó, igen fontos horderejű kérdések napirendre tűzése folytán, minél nagyobb számban ezen közgyűlésen megjelenni szíveskedjenek.

Napirend: 1. A romániai kereskedelmi utazó céhek uniójához, alapítóként való csatlakozása. 2. A határozat megszavazása, a megbízottak kijelölése és meghatalmazása. 3. Az Unió alapszabálytervezetének megszavazása.

Az aradi vezetőség.

Elutazott

a magyar válogatott Belgrádba

Összeállították a jugoszláv csapatot is

Budapest. A vasárnapi belgrádi jugoszláv—magyar válogatott mérkőzésre a magyar válogatott együttes pénteken újazott el és mint ismeretes, a következő összeállításban áll ki:

Boldizsár — Polgár, Bíró — Király, Sárosi III., Balogh — Kincses, Vincze, Kiszely (vagy Cseh), Sárosi dr., Tóth III.

A jugoszlávok is összeállították a válogatott csapatot és abban kilenc BSK játékos mellett két Jugoszlavia-játékos kapott helyet. A jugoszlávok összeállítása a következő:

Lovrics — Beleslin, Dubac — Manola, Dragl-sevics, Lechner — Glisovics, Vujadinovics, Bozso-vics, Matosics II., Perlics.

A csapatból Lovrics kapus és Perlics balszélső a Jugoszlavia játékosai, a többiek a BSK fuþballistái

Tereanu Gabriella zongorahangversenye

1939. december 5-én
a Kulturpalotában.

A Sport és Kritika

hétfőn a szokott időben, az ismert gazdag tartalommal jelenik meg és részletesen beszámol a vasárnapi érdekes kupaforduló egyes mérkőzéseiről. Pontosan ismerteti a kerületi bajnokság mérkőzéseit, valamint az egyéb bel- és külföldi sporteseményeket. A kedvelt sportszaklap minden elárusítóhelyen kapható.

O. A Hakoah disztornája. Vasárnap délután 3 órákor az Iparos Otthon nagytermében, mint ismeretes, a Hakoah sportegyesület disztornát rendez. A disztorna során 4 és 8 év közötti gyermekek szabadgyakorlati bemutatásra kerülnek. Ezután a női csapat szerdtornája és a férfi csapat szer- és szabadgyakorlati kerül sorra. Valamennyi tornamutatvány a tömegsport szolgálatában áll és igen szép látványt fognak nyújtani a nagyszámú tornász pontosan, tökéletesen végrehajtott gyakorlatai. A tornaverseny közben a Hakoah asztali tenisz országoshírű tenisziátékosai kihívásos versenyt bonyolítanak le. Glanz—Jávör, Ponta—Fischer mérkőzések kerülnek lebonyolításra.

Az Ön otthona már évek óta Budapesten, a
RENAISSANCE PENSIO BUDAPEST szívében a belvárosban:
IV., Irányi-uca 21.

Minden szobában tökéletes komfort: Hideg-meleg folyóvíz, központi fűtés, tágas társashelyiségek. Elsőrangú konyhájában kívánatra diéta. Éjjel és nappal lift. Fürdőszobás apartamentek. Olcsó árak. Hosszabb tartózkodásnál engedmény. Budapestnek majdnem valamennyi autóbussz- és villamosvonala a közvetlen közelben áll meg.

A Kölcsey-Egyesület Petőfi-délutánja

Az aradi magyar társadalom jövő vasárnap, november 19-én délután a Kulturpalota nagytermében találkozik. Akkor rendez a Kölcsey Egyesület az új munkáévben első irodalmi délutánját, melyet egész műsorában Petőfi emlékeztetének szentel a költő halálának kilencvenedik évfordulója alkalmából. A gazdag műsor minden száma az örökké élő magyar költő lelkét viszi majd a haligatők lelkéhez. Fischer Aladár ünnepi megnyitóját után Tarnóczy Lajos fogja méltatni az emberi örökkévalóság számára élő Petőfit. Ezután verses és dalos magyar szóban magát a költőt fogják hallani a lelkes szavak akik a magyar lángész hődiátára méltólták a termet. A római katolikus főgimnázium ifjusági szaválókara Ürmösi Jend tanár vezetésével Petőfi „Egy gondolat bánt engemet” és „Fekőszöntés” című versét fogja elmondani. Utánuk az a sokszor elismert ifjusági énekkar fogja megszólaltatni Petőfit, melyet Kulcsár Kálmán vezet. Általuk ezek a Petőfi-versek jutnak kifejezésre: „Juhászlegény, szegény juhászlegény”, „Befordultam a konyhára”, „Ej van, csendes nyugalomnak éle...”. Az énekkar után Mózes László főgimnáziumi tanuló elszavallja Petőfitől „A Tisza” és „István öcsémhez” című verseket. Záborszky Várady Margit énekművész Petőfi verseire szerzett dalokat fog énekelni. Az „A konyha” című vers dallamát Csányi Mátvás szerzte. Más szerzőktől énekl meg a széphangu művész a következőket: „Temetésre szól az ének”, „Hall a levél a virágról...”, „Rózsabokor” és „Fa leszek, ha fának vagy virág”. Jávör Alfréd színművész szavallja az élő Petőfi zenegő lelkét ezzel a három költeménnyel fogja kifejezni: „Szülőföldemen”, „Világosságot” és „Világgyűlölet”.

Mérgadó zenés-énekes színpadi jelenet lesz a zárópontja a Kölcsey Egyesület Petőfi-emlékdélutánjának Csányi Mátvás Petőfi: „Falú végén kurtá kocsmá” című versének hatásos jelenetét zenés egységbe foglalta karének és magánzólamok számára. A Kölcsey Egyesület színpadán Petőfinek a magyar népiélek tulajdonságait jellemző verse a kocsmai jelenet színes mozgalmasságával maradandó emléke lesz a Kölcsey Egyesület tagjainak, akik november 19-én megjelennék a délutáni előadáson. Belépti lexy a mostani félévi tagsági igazolvány. U tagnak jelentkezők minden nap megkaphatják ezt a tagsági igazolványt Sándor Ferenc könyvkereskedésében.

Vallásváltoztatásra vonatkozó belügyminiszteri intézkedések

Bucurestiből jelentik Az állami anyakönyvvezetők visszaéléseinek megszüntetésére a belügyminisztérium 1939. április 12-én 7285. sz. alatt rendelkezést bocsátott ki. Ezen rendelkezésnek főbb pontjai a következőket tartalmazzák:

1. Mindenkinek jogában áll bármely vallásra áttérni.
2. Nincsen joga az anyakönyvvezetőnek a vallásváltoztatás okai után érdeklődni.
3. A vallásváltoztatást bárki a közjegyző előtt is írásba foglalhatja és az írást egyszerűen az anyakönyvvezetőnél beiktatja.
4. Azok az okmányok, amelyeket az anyakönyvvezető megkövetelhet, legfeljebb a következők lehetnek: a) személyazonossági bizonyítvány (abban az esetben, ha a bejelentőt nem ismeri), b) születési bizonyítvány (akkor, ha a vallásváltoztatáshoz előírt 18 évet különben nem tudná megállapítani), c) gyermekes szülőnek a gyermekére vonatkozó okmányait.
5. Nincsen joga az anyakönyvvezetőnek megtagadni a jelentkezés tudomásulvételét olyan címen, hogy a vallásváltoztató folyó évi egyházi adójának előbb tegyen eleget. Ennek ellenőrzése nem tartozik hatáskörébe.
6. A vallásváltoztatási nyilatkozatok bélyegmentesek.
7. Köteles az anyakönyvvezető a bejelentésről igazolványt kiadni és ennek kiadását nem tagadhatja meg.

**A legujobb haiszinesítés, modern frizura, festés és dauer EIPERT-salonjában készül, Str. V. Göl-
dis 6. — TELEFON 21-41.**

FIGYELEM!

Veszélyes a romlott élelmiszer!

Aradváros állatorvosi hivatalának felhívása
a romlott, vagy állott élelmiszerek fogyasztá-
sának veszélyéről

Aradváros állatorvosi és állategészségügyi hi-
vatala felhívással fordul a közönséghez, hogy sa-
ját egészségügyének védelmében a legnagyobb
elővigyázatossággal járjon el valahányszor mé-
szárosságtól, hentesektől, gyarmatárúzetektől,
hátkereskedésektől, tej-eladóhelyvelekről vagy ép-
pen a város piacáról vásárol élelmiszereket, mint
például: különböző húsfélék és húsból készült ter-
mékek, felvágottak, szalonna, sonka, vágott, vagy
ékszárnyas, friss, vagy sózott hal, konzervek, hal
konzervek, tej és tejtermékek, (turó, tejsz, stb.),
tojás, vadak. Általában minden olyan élelmiszer
vásárlásánál, amelyel kapcsolatban fennáll a
gyanú, hogy emberi fogyasztás esetén ká-
ros lehetnek, vagy hamisítottak, sürgősen ér-
tesítsék az állatorvosi és állategészségügyi hiva-
talt, (városháza 54. számú szoba) és mutassák be
egyben a romlott, állott, vagy hamisított élelmis-
zereket. Az így bemutatott árut haladéktalanul meg-
vizsgálják és a vizsgálat eredményének megfele-
lően alkalmazzák a törvényes megtorlást a bü-
nösök ellen. Különösen figyelmeztetjük a közön-
ségnek az állatorvosi hivatal az állati eredetű élel-
miszereket, mert a romlott húsok, hústermékek,
szárnyas-húsok, halak, vad-húsok, romlott tojás,
a hamisított, vagy egészségtelen tej, súlyos mér-
gezéseket okozhatnak és ez a mérgezés gyakran
halálos végű lehet.

BE KELL JELENTSEK

új ingatlan-nyilvántartásukat az aradi
ingatlan-tulajdonosok

Az aradi rendőrközség épületében működő né-
pesedési hivatal vezetője az alábbi közleményt ad-
ta ki:

Az aradi ingatlanokban az ingatlan-nyilvántar-
tás (1939. május) óta történt különböző változá-
sokat a háztulajdonosok, illetve főbérlet az alábbi sor-
rendben kötelesek a rendőrközség népesedési hiva-
talában (35-ös számú szoba) bejelenteni. November 13-
án, hétfőn a következő uccákban lakó érdekelteknek
kell jelentkezni: Reg. Maria, Reg. Ferdinand, Bratianu,
Iosif Vulcan Str. C. Pop. Ilarie Chendi, Dr. I. Német,
Alexandru, 14-én: Episcopiei (volt Consistoriu),
Desseanu, Eminescu, Caragiale, Gh. Ionescu, Stroescu,
Sincal, Ep. Radu, Ep. Ciorogariu, Oncu. November 15-
én Mărăsești, Greceanu, Babeș V. Tache Ionescu, S.
Balint, C. Negri, Gh. Birta, Cosbuc, Aviator Sava,
Gh. Popa, Horia és Cloșca, 16-án: Crisan, Mihai Viteazul,
T. Vladimirescu, Stănescu, Mocioni, Andrei Mureșan,
Nicolae Grigorescu, Sft. Gheorghe, C. Popescu,
T. Serb és Banul Mărășeni.

A népesedési hivatal közli, hogy be kell jelenteni
az ingatlanban történt összes változásokat, költözést,
halálozást, házasságot, stb., melyek május óta bekövet-
keztek. Az ingatlanból történt elköltözést 3-as számú
iven (fűző) kell bejelenteni, amely két példányban kö-
szítendő el és a „locul unde s-a derlasat”-rovatban
feltüntetendő a helység, uccá, házszám, ahová az il-
lető költözött. Azokat, akik május óta költöztek az
ingatlanba, 2-es iven kell bejelenteni. Ez is két pél-
dányban állítandó ki és azokat a háztulajdonosok ki-
vül alá kell írni a főbérletnek is. Az időleges letele-
pedéseket az ingatlanban a 4-es számú iven kell beje-
lenteni, amely ugyancsak két példányban töltendő ki
és minden személyről külön-külön ívet kell kiállítani.
Mindezeket a bejelentéseket 24 órán belül kell a ház-
tulajdonosnak, illetve a főbérletnek eszközölni.

Összehívták az erdélyi római katolikus Egyházmegyei Tanács évi közgyűlését

Az igazgatótanács jelentése az elmúlt év egyházi, iskolai és
igazgatási eseményeiről

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi római
katolikus püspökség egyházmegyei tanácsát
Márton Áron püspök november hó 16-ikára
évi közgyűlésre hívta össze. A közgyűlést
megelőző napon, november 15-én délután, lesz
az előkészítő értekezlet. A közgyűlésre az
igazgatótanács nagyobb terjedelmű jelentést
dolgozott ki.

A jelentés az elmúlt év fokozódó világvál-
ságára utalva, XII. Pius pápa nagy béketeve-
kenységét méltatja, majd az új pápa egyéni-
ségéről és az Egyházmegyei Tanács létreho-
zatalában való szerepéről beszél. Azután a
jelentés az erdélyi római katolikus püspöki
székben való változásról, az új püspök felszen-

ASSZONYOK ROVATA

Rovatvezető: Dr. Dévaine Erdős Böske

Estélyiruha 1939

Lassan-lassan kezdünk belemenni a „szézonba”
és hiába bizonygattuk, hogy így nem kell estélyi
ruha az idén, úgy nem fogunk olyan nagy táncse-
télyekre járni, ahol feltétlenül szükséges az es-
télyi toalette, azért most mégis már töprengünk,
már gondolkodunk, hogy mégis csak fog kelleni
legalább egy, ha nem is olyan drága, de mégis...
És ha már egy asszony gondolkodni kezd, akkor
azt már meg is csinálja...

Nagyon sok az idén a végigplisirozott, gu-
rirozott, berakott estélyi ruha, természetesen
könnyű anyagokból, muszlinból, georgetéből stb.,
ezek elől hátul spicces kivágással készülnek, alul
bővülő szoknyával, szélesített vállakkal, esetleg
parányi ujjakkal, a sajátjukból derékon megkötött
övvel és egy nagy viraggal, vagy csattal a bal
vállon.

Legtöbb azonban az egyszerű fekete, de szép-
anyagu estélyi ruha, nagyon sokszor hosszú ujjak-
kal, ami által elveszíti a nagy estélyi jellegét
ugyan, de viszont többször lehet felvenni, vacso-
rához, nagyobb meghívásokhoz is.

Remekszép volt egy fekete, egészen hosszú
taft moiré estélyi ruha, hosszú ujjakkal, magas
nyakkal, hátul beállított glonkrésszel, egy parányi
kis uszály végződésével és végig a ruha hosszában
apró fekete gombokkal volt begombolva. Az egyet-
len dísz rajta elől a bal mellnél egy nagy ezüst
gyöngyvirág.

Láttunk azután néhány turnürös ruhát is. Az
egyik fekete taft ruhán hátul fekete bársony tur-

nörök diszelegtek, nagy puffos ujjakkal, bársony
nyakkal, éppen úgy nézett ki a menneken, mintha
a saját szépanyja lett volna.

Nagyon gyakran látjuk azonban az olcsóbb
megoldást is. Azt hiszem, ez érdekli hölgyolvastól,
mat leginkább. Egyet rögtön, sebtiben szíves tud-
tukra adok. Szóval adva van egy hosszú glonkré
szoknya. Ez lehet kérem régi estélyi ruhából, a
fontos csak az, hogy az anyaga még jó legyen. No
mármost a felső részt három-négy, izlésesen össze
válogatott színből szedjük össze, igyekezve, hogy
a felsőrész anyaga azonos legyen a szoknyáéval,
de nem nagyon lényeges. Itt is fel lehet használni
régie anyagokat. Olyan összeállításunk kell enni
a derékra, mint a mostani többszínű pulloverek-
nek: tenyérnyi szélességben váltakozzanak a csil-
kok. És már kész is az estélyi ruha. (Ezt olyan
olcsón és izlésesen ki lehet hozni, hogy még a leg-
skótább férj is szívesen fogja megnyitni a pénz-
tárcáját). Az eredeti modell, amit fentebb leírtam
a következő volt: Barna muszlinbársony hosszú
glonkré szoknya, zöld, barna és aransárga musz-
linbársony csikokkal, hátul mély dekoltással, hozzá
a szoknya anyagából, barna muszlinbársonyból
egy kis kabátka.

Szerintem ez az összeállítás nagyon előnyös
mindenkinek és mindenféle szempontból. Lehet na-
gyon fiatalosan összeállítani grell színekből, vagy
pedig tompán, fekete szoknyához bármilyen, eset-
leg sötétebb tónusu színekkel.

Divatposta

Csinos szeretnék lenni. (1—) A két darab róka-
prémhez feltétlenül csakis fekete kabátot ajánlok, sem-
mire se csináltasson bordót, mert ez a szín kö-
ve van, nem viselhet hozzá mindenféle színt, mint a
feketéhez és különben is a fekete mindig sokkal ele-
gánsabb és sokkal jobban öltöztet, mint a hordó, vagy
más szín. Kénytelen vagyok lebeszélni a kötött, esté-
lyiruháról is. A kötött ruha, bár nagyon divatos de-
lutánruhának, pullovernek, kosztümnek, de estélyi-
ruhának semmi esetre sem inkább csináltasson egy
olcsóbb moiréből estélyiruhát, térdig sima, azután bő-
vülő szoknyával, de elől a glonkré ne ugorjanak ki na-
gyon, hanem inkább hátul tétessen bele egy külön kis
glonkrécs, ami esetleg uszályban is végződhetik. Flől
magas nyakkal készüljön és attól függ, hogy sokat
jár-e táncos helyekre, vagy inkább vacsorázni, mert
ha az előbbi, akkor csináltassa dekoltálva, ujjá nélkül,
míg ha a másodikban van inkább része, akkor egészen
hosszu, zárt ujjakat ajánlok, igen elegáns és divatos
az ilyen megoldásu estélyi ruha. Ebben az esetben hátul
„V” alakú kivágást csináltasson és vállnál egy nagy
virágarraeméntet. Üdvözlét.

„Kalácsos”. A karácsony már egyre közeledik, ko-
molyan kell gondolni arra, hogy mik lesznek a tervet.

Weinfeld Rózsi kozmetika

Bul. Regina Maria-ut 18. Telefon: 10-94.

mert ezek szerint kell toalettiét összeállítani. A lá-
tott kalap és kabát nagyon tetszik, jól választott min-
denképen és minden tekintetben. Ha ujjonnan akar most
egy szobát berendezni, akkor ajánlok egy csontszíni
puhafa-berendezést piros szegéllyel. Roppanat han-
gulatos, meleg kedves berendezés. A céljának nagy-
szerűen megfelel. Üdvözlét.

Kérjük olvasóinkat, leveleiket mindig rovatveze-
tőnk címére: Budapest. Teréz-körút 35., küldjék.

Heti étlap

HÉTFŐ. Ebéd: Husleves málgombóccal, főttthús
ecetes tormával, alma. Vacsora: Paprikás burgonya
kolbászal, gesztenyepüré.

KEDD. Ebéd: Kelvirágleves, borjupörkölt galuská-
val, gyümölcs. Vacsora: Tojásos sültszalonna céklával,
tea.

SZERDA. Ebéd: Rántottleves, rántott párisi sze-
let, lencse, rizskoch. Vacsora: Karfiol vajban, sajt.

CSÜTÖRTÖK. Ebéd: Bableves, ózomb áfonyával,
krémleves. Vacsora: Tea sonkával, szalámmal,
sült tök.

PÉNTEK. Hálleves, rántottthal, turósbukta. Vacso-
ra: Kaszínótojás, tea, narancs.

SZOMBAT. Ebéd: Burgonyaleves, töltöttkáposzta,
pozsonyi kili Vacsora: Pirított borjúmáj, déli tészta.

VASARNAP. Ebéd: Karfiolleves, sertéskarai, bur-
gonya, gesztenyefortta. Vacsora: Hidegsült teával,
gyümölcs.

Konyhatitkok

Püspökkenyér. Négy egész tojással és négy to-
jás sárgájával huszonnyolc deka cukrot habosra ke-
verünk. Ekkor huszonnyolc deka lisztet és husz de-
ka malagaszóllót, huszonöt deka hosszúra vágott cso-
koládát, közkeverve, magas oldalú pléhre tesszük, me-
lyet előbb vajjal kikentünk s liszttel behintettük, —
ebben egy óra hosszúra csendesesen megsütjük.

Sonkás pité. (Előétel) Négy deka nagyon apróra
vágott sonkát teszünk egy tábla, arra három kanál
tejszót és a tejszót tetejére tíz deka apróra vágott son-
kát és megint három kanál tejszót osztunk el a sonka
tetején, azután ráteszünk hat tojást úgy intézve, hogy
lehetőleg egybe maradjon minden tojás, akkor a to-
jásra rászórunk nyolc deka apróra vágott sonkát és
három kanál tejszót, végül öt deka reszelt parmezán-
sajtot, akkor a tálat meleg csöbe állítjuk és a jól fel-
sajtot, az asztalra rakjuk.

Vajas kili. Egy liter lisztből, egy egész tojás és
három tojás sárgájával, egy kanál cukorból, három
deka élesztővel, egy kávéskanál sóval, langyos tejjel
téstésztát keménységű tésztát gyúrunk, nagyon jól
kidolgozva cipőbe csináljuk és fél óráig pihenni hagy-
juk. Ekkor harminc deka kinyújtott írósvajot belerá-
kunk és négyezer elnyújtjuk, egy-egy negyedórát idő-
közben. Ezután négyzetletes darabokat vágunk be-
lőle, melyeket baracklekvárral megtöltve, kiflikké for-
málunk s kelés végett pléhre rakjuk. Ha megkeltek,
tojásfehérjével, törött cukorral kevert mandulával
meghintjük és megsütjük.

Megérkeztek a világhírű

**COLUMBIA
BLAUPUNKT
HELIUM**

rádiók kedvező
részletfizetésre
is kaphatók!

Kálmár József

Arad, Str. BRATIANU 1. sz.
TELEFON: 11-10.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megkezdődtek a tőzsdén a devizaügyletek

Az új tőzsdeügyletek feltételei

A tegnapi nappal megkezdődtek a bucu-
resti-i tőzsdén a devizaügyletek. A tőzsdén
most már jegyzik azokat a szabadforgalmi de-
vizákat, amelyek az exportörök számláján lé-
vő 70 százalékos kvótából származnak.

A devizaügyletek bevezetésének nagy a
jelentősége. Tudvalevőleg 1932. óta, amikor a
devizakorlátozások életbe léptek, a tőzsdei
devizaügyletek tilosak voltak.

A bucu-
resti-i tőzsde határozata értelmé-
ben a tőzsdén devizaügyleteket déli fél egy és
egy óra között bonyolítják le és ezek a tőzsde
ülése alatt történő kikiáltások után létrejött,
valamint a tőzsdén kívül történt, de a megha-

talmazott pénzügyi intézetek által bejelentett üg-
yletekből állanak. A tőzsdén kívül kötött ügyle-
teket előzetesen megvizsgálja az árfolyambi-
zottság, majd pedig bevezeti a tőzsde köny-
veibe.

Az új rendszertől egyébként az export fo-
kozását várják, mert az exportörök ennek a
rendszernek következtében devizákért jobb
árakat érnek majd el és ezért a kivitel fokoza-
sára törekednek majd. A kivitel egyébként is
már emelkedő irányzatot mutat. Míg szept-
ember hónapban kivitelünk 1 milliárd 250
millió lei értéket tett ki, októberben már 2 mil-
liárd 120 millió leire emelkedett.

Zárolták

a 16 kg.-nál súlyosabb nyersbőröket

A mézárosok és nyersbőr tulajdonosok 3 napon belül jelentést kell tenniük
a nemzetgazdasági minisztériumnál borkészítőkükről

A Monitorul Oficial november 8-iki száma
rendelet-törvényt közöl, amely a nehéz nyers
bőrök zárolásáról és forgalmának szabályo-
zásáról intézkedik. A rendelet-törvény fonto-
sabb intézkedései a következők:

Az összes nyers és sózott tehén, ökör,
bika és csikó bőrök, amelyek súlya a 16 kg.-t
meghaladja és amelyek a jelen rendelet-tör-
vény megjelenésekor mézárszékekben, timár
műhelyekben vagy bárhol máshol találhatók,
ugy tekintendők, mint amelyek fölött nem le-
het szabadon rendelkezni, mert azok a had-
sereg szükségleteinek fedezését szolgálják.
Azok a borkészítők, amelyek a hadsereg
számára dolgozó gyárakban vannak, kizáró-
lag csak katonai szállítások céljaira használ-
hatók fel.

Ugyancsak zároltáknak nyilvánítja a ren-
delet-törvény egy később meghatározandó
időpontig a fenti kategóriákba tartozó nyers-
bőröket, amelyeket a jövőben raktározni kell
anélkül, hogy azokat összeváltították volna
az 1939. évi 527. rendelet-törvény, valamint a
jelen rendelet-törvény utasításainak megfele-
lően. Kivételt képeznek azok az esetek, ami-
kor valamely falusi gazdaság úgy jut bőrhöz,
hogy saját szarvasmarhát vég le és ezt a bőrt
kizárólag csak a háztartás céljaira hasz-
nálnia fel.

Mindazok a bőrök, amelyeket a jelen ren-
delet-törvény zárol, a hadsereg részére dol-
gozó gyárak szükségleteit szolgálják és azo-
kat nem lehet eladni.

Azok, akik bármilyen formában birtokol-
ják a fent már említett kategóriákhoz tartozó
bőröket, kötelesek 3 napon belül a nemzetgaz-
dasági minisztérium nyersanyag osztályával
közölni a náluk levő borkészítők számát abban az
esetben, ha több mint tíz bőrral rendelkeznek.
Azon bőrökre vonatkozóan, amelyek szállí-
tás alatt vannak, a bejelentést megérkezésük-
től számított 3 napon belül kell megtenni. A
kereskedők, a mézárosok, valamint az ösz-
szes borkészítők felelősek a bőrök jó meg-
őrzéséért.

Az említett bőröket a gyáraknak a minisz-
terium által megállapítandó kereteken belül
adják majd át, a katonai hatóságok által esz-
közölt rendelkezések arányában. Az így kiosztott
bőröket 15 napon belül kell átvenni attól szá-
mítva, hogy a gyár értesítést kapott a részé-
re kiszabott keretről. Abban az esetben, ha a
bőröket a fenti határidőn belül nem vették át,

azokat más gyáraknál utallják ki és ezek az
értékesítés vételétől számított hét napon belül
kötelesek a bőröket átvenni. Viszont, ha ezek
a gyárak sem teljesítik az átvételi kötelezete-
ket, a szóban levő bőröket a zárolás alól a
minisztérium feloldja és erről értesíti az érde-
kelteket.

Azok, akiknek birtokában nincs 10 borké-
től, kötelesek ezeket a bőröket a nemzetgaz-
dasági minisztérium által megbízott gyűjtési
központnak átadni, vagy pedig a központ meg-
bízátnak. Az átadás attól számított 30 na-
pon belül kell megtörténni, hogy a gyűjtési
központok táblázatát közzéteszik a hivatalos
lapban.

A jelen rendelet-törvény által érintett bő-
rök ára a következő lesz: Sózatlan, fehér
nyersbőrök 41 lei kg., sózott fehér nyersbő-
rök 43 lei kg., sózott fehér bőrök 45 lei kg., só-
zott vörös bőrök 47 lei kg. Ezek az árak a
raktározás helyén értendők. A bőrök átvétele
az 1939. évi 527. számú rendelet-törvény vég-
rehajtási utasításai alapján történik. A még
össze nem gyűjtött bőrök árát a megye székhelyén
működő bizottság állapítja meg. Az át-
vételi árakat a gyáraknak a bőrök átvétele-
kor azonnal ki kell fizetniük.

Az állatok levágására vonatkozóan az or-
szág összes vágóhidjaira kiterjesztik az 1939.
évi 527. sz. rendelet-törvény intézkedését. A
nem megyeszékhely városokban, valamint a
községekben a bőrök átvételét, osztályozását
és átadását eszközölő bizottságok hatáskörét a
polgármester, illetve a községi bíró megbí-
zotta látja el. Az ország összes vágóhidjain
eszközölt vágásokból származó bőröket 85
százalékban a hadsereg részére dolgozó gyá-

raknak juttatják. A fennmaradó 15 százalékot
a lakosság szükségletei részére dolgozó gyá-
raknak utallják ki. Abban az esetben, ha a
hadsereg szükségletei csökkennének, a nem-
zetgazdasági minisztériumnak jogában áll ezt
a százalékarányt megváltoztatni.

A nem megyeszékhely városokban a bőr
átvételi ára ugyanaz, mint a megyeszékhelyé-
ken, a falvakban pedig 10 százalékkal ol-
csóbb. A nem megyeszékhely városokban, va-
lamint a falvakban 1 lei kg.-kenti községi ille-
ték szedendő, amelyet a gyáraknak kell visel-
niük. A katonai egységeknél történt vágások-
ból származó bőr ára 1 leivel lesz drágább ki-
logamonként, mint a megyeszékhelyen meg-
állapított ár.

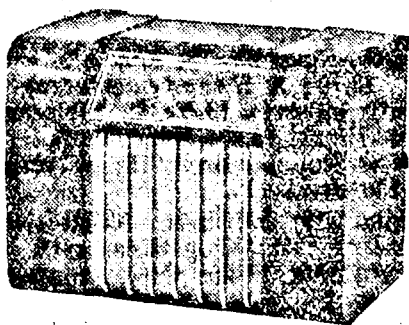
Azokat, akik 3 napon belül nem jelentik
be a borkészítők számát, vagy pedig a bőröket
megrongálják és súlyukat készenlevén csök-
kentik, 2000-től 50.000 leig terjedő bírsággal
sújtják, míg azokat, akik hamis jelentést ad-
nak be, valamint azokat, akik a bőröket nem
adják át a törvényben megállapított hatá-
ridőn belül, 2000-től 100.000 leig terjedő bírsá-
ggal büntetik. Azokat, akik elrejtik vagy meg-
semmisítik a jelen rendelet-törvény intézkedé-
sei alá eső bőröket, 20.000 leitől 200.000 leig
terjedő bírsággal sújtják, vagy pedig az elrejt-
ett vagy megsemmisített bőr értékének meg-
felelő összeget kell megfizetniük. Visszaesés
esetén a bírságoktól ugyanazon bírsággal, vala-
mint a bőrök elkobzásával és 1 hónaptól 3 hó-
napig terjedő fogsággal büntetik. Abban az
esetben, ha a fenti vétségeket mézárosok kö-
vetik el, az említett bírságokon kívül még a
vágóhidakról való 1-6 hónapig terjedő kizá-
rással is büntetik őket.

A magyar prefektúrán folyik le ma, vasárnap délelőtt a buzaverseny díjainak kiosztása

Az Aradi Közlöny ismételtén is beszámolt
röla, hogy november 12-én kerül sor a buzaver-
seny díjainak kiosztására. Az aradi mezőgazda-
sági kamara vezetősége közli, hogy az ünne-
pölést nem a kamara helyiségében, hanem a
megyei prefektúra nagytermében tartják meg
vasárnap délelőtt (10 óra) kezdettel.

Bélyegmentes a kereskedelmi és iparkamarák
cégbejegyzési véleményezése. Az Argus értesítése sze-
rint a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének kez-
deményezésére a jövőben a kereskedelmi és iparka-
marák cégbejegyzési véleményezése belyegmentesek.
Vagyis azokra nem kell a belyegmentes 4 szakasz-
nak 26. bekezdésében foglalt belyegletet leróni. Az 1938.
december 14-ikén megjelent cégtörvény értelmében
tudvalevőleg cégbejegyzések csak a kereskedelmi és
iparkamarák előzetes véleményezése alapján esz-
közölhetők. A jövőben ezek a véleményezések belyeg-
mentesek és a belyeglet csak a cégbejegyzési engedély
kiadásakor kell leróni.

Valószínűleg meghosszabbítják az importör-
regiszterbe való meghosszabbítás határidőjét. Mint is-
meretes, november 10-ikén lejárt az a határidő, ame-
lyet az importör-regiszterbe való beiratkozásra ad-
tak. Bucu-
resti-i jelentés szerint a határidőn valószínű-
leg meghosszabbították. Itt emlékeztünk meg arról, hogy
Buciu nemzetgazdasági miniszter utasítást adott az
illetékes szerveknek, hogy a beiratkozási engedélyek ki-
adását a lehető legrövidebb időn belül intézzék.

Megérkeztek a legújabb csodás rádiók!

GRAETZ,

SCHAUB,

MINERVA,

EUMIG,

KAPSCH,

RADIONE,

ZENIT,

IMPERIAL.

2500 leltől
kezdve!

Kedvező
részletfizetéses
feltételek!

Hammer Zsigmond és Fia

Arad, Bulev. Reg. Ferdinand 27.
Telefon: 18-47.

Érzi, hogy öregszik...

Veséi rendetlenül működnek és mind gyorsabban vannak reumás rohamai.

Az Urodonal rövid idő alatt legyőzi miedzt, mert ez a tulajdonképeni általános fertőtlenítő szer. Eltávolítja az összes mérgező lerakódásokat, gyökeresen meg-

tisztítja a szerveket és helyreállítja normális működésüket. Az Urodonal eredményes hatást fejt ki az artritisz összes megnyilvánulásainál, reuma, köszvény, zsába neuralgikus fájdalmak, megrén stb eseteiben.

A kúra egyszerű: egy kávéskanálnyi Urodonal kevés vízben minden este.

URODONAL

ERŐSÍTI A SZERVEZETÉT

Kapható: gyógyszerárakban és drogeriákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNYEK MEGTIZHATÓ MANTÁ

VÁLLALATI HIREK

Az aradi Egyesült Szikvizgyár Rt. közgyűlésén a 3.200.000 lejes részvénytőkéket 2 millió leire szállították le. Ugyanakkor Doctor Vasile az igazgatóság tagjává választották, akit a törvényszék bejegyzett. Az aradi Forestiera Nadas S. A. közgyűlésén az igazgatóságba új választottak: Grosz né Weisz Ilona, dr. Miclosi Emil és Weisz Armin, akiket a törvényszék bejegyzett. Az aradi Gloria Fabrica de Articole Funebra S. A. főreiszvényese, Schwarcz Gusztáv, a részvénytársaság törlését kérte a törvényszéktől, mivel az összes részvények az ő tulajdonát képezik, amit a törvényszék elrendelt. Ugyanakkor a vállalatot egyéni céggé írták át. Az aradi Fabrica de Lichior Zwack S. A. legutóbbi közgyűlésén elhatározták, hogy Bucuresztben főtelepet állítsanak fel, amelynek vezetésével Nemes Diamantot bízták meg, akit a törvényszék bejegyzett. Az aradi I.M.A.S.A. Intreprindere de Masini Automobile S. A. közgyűlésén dr. Lutai Corneli az igazgatóság tagjává választották, akit a törvényszék bejegyzett. Az aradi S. A. nt. Locuinte Eitine közgyűlésén az igazgatóságba új választottak: dr. Emil Miclosi, Anita Miclosi és Melanie Miclosi, akiket a törvényszék bejegyzett. A felszámolás alatt álló Milovai Erdőpar R. T. legutóbbi közgyűlésén a vállalat reaktiválását, illetőleg a felszámolás megszüntetését határozták el. A reaktivált vállalat igazgatóságába a következőket választották be: Dr. Beles Eugen, dr. Givulescu Iulian, Mairovitz Márton, dr. Antal Andor és Ehrenwald László. Ez utóbbi két igazgatósági tagot administrateur deleguekké választották.

— Az aradi piac Gabonaárak: A buza a törvényben előírt minimális áron cserélt gazdát. Árp. a. 450 lei, zab 450 lei, új tengeri 360—380 lei. Takarmánydiac: Széna a. 160—200, lóhere 260—280, szalma 70—90 lei. Liszt: Luxus liszt kg. 8.60 lei, I. osztályú liszt 7.80, II. osztályú liszt 7.20 lei.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

VASÁRNAP, NOVEMBER 12.

Bucuresti, Radio-Romania, 9.55: Istentisztelet. 13: Időjelzés, vizállásjelentés, sportközlemények. 13.15: Victor Predescu zenekara. 14: Hírek. 14.20: Nicusor Predescu zenekara, Ioana Radu énekszámaival. 14.50: Művészeti és kulturális közlemények. 15: Gazdasági tanácsadó. 15.15: A falu órája. 16.15: A katonai előkészítési hírek. 16.30: Lemezek. 17.15: A Munka és Jókedv szervezet órája. 18.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17: A Mihai Viteazul gárdazred fuvózenekara. 19: Alex. Marcu tanár Florenáról tart előadást. 19.15: A nemzetek zenéje: Olaszország. Lemezek.

Radio-Romania, 10.45: Közvetítés Kolozsvárról: A Nemzeti Újjászülés Frontjának gyűlése. 19.48: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania, 19.58: Sporteredmények. 20: A hétről. 20.15: A Melody jazzzenekar. Gruia énekeivel. 20.45: Hírek. 21: A Luceafarul zenekar. 21.50: Maxim Vasiliu őszi dalokat énekel. 22.10: Hírek, sporteredmények. 22.30: A Luceafarul zenekar folytatja műsorát. 22.50: Filmzene lemezek. 23.20: Lemezek.

Budapest I, 9.45: Hírek. 10: Görögkatolikus istentisztelet a Fő-uccai Szent Florián-templomból. A szentbeszédet Balogh Bálint esperes-plébános mondja. 11: Egyházi ének és szentbeszéd a budavári Koronázó Főtemplomból. A szentbeszédet Strecke Ernő hittanár mondja. 12.15: Evangélikus Istentisztelet a Deák-terti templomból. Prédikál Magocs Károly kerületi központi lelkész. 13.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30: Az Operaház Zenekara. 14.45: Hírek. 15: Hanglemezek. 16: Mezőgazdasági előadás. 16.45: Jugoszlávia—Magyarország labdarugómerkőzés II. félidőjének közvetítése Belgrádból. 18: Hírek. 18.15: Magyar Nótá-est közvetítése. 19.20: Háboru egy vödör körül. Felolvasás. 19.50: Stefániai Imre spanvol műveket zongorázik. 20.15: Hírek. 20.25: Sporteredmények. 20.35: Bölcsőtől bölcsőig. Hanglemezek. 21.20: Móricz Zsigmond egyik elbeszélésének felolvasása. 22.40: Hírek, majd időjárásjelentés, sporteredmények. 23.05: Nagykovácsi Ilona énekel, zongorán kíséri Kiszely Gyula. 23.25: Oláh Kálmán cigányzenekara muzsikál. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II, 12.40: A Nemzeti Múzeum kamara-zene-matinéjének közvetítése. 16.05: Jazzszámok hanglemezeiről. 16.45: Szalonötös. 19.35: Patria tánclemez. 20.05: Karolina néni. Harsányi Gréte elbeszélése. 21: Hírek. 21.20: Liszt: Mazenpa. Szimfonikus költemény hanglemezeiről. 21.40: Vörösmarty a költő Prometheus. Ballai Mihály dr. előadása. 22.10: Lovászi Ferenc cigányzenekara muzsikál. 22.40: Időjárásjelentés.

HÉTFŐ, NOVEMBER 13.

Radio-Romania, 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: A Stanescu testvérek zenekara. Ion Luican énekszámaival.

Bucuresti, Radio-Romania, 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.10: A Stanescu-testvérek zenekara folytatja műsorát. 13.35: Th. Sibiceanu zongorázik. 14: Hírek. 14.20: Mandolinötös. 14.50: Erna Sack énekel. Lemezek. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania, 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszzerű kulturális közlemények. 19.17: A rádió fuvósötöse. 19.55: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania, 20.05: Gh. Leon tanár a romániai szövetszervezetekről tart előadást. 20.20: Jazzzene lemezek. 20.45: Hírek. 21: Evancia Costinescu és Alexandru Maceanu olasz népdalokat énekelnek. 21.40: A rádió szalonzenekara, Petre Munteanu énekszámaival operettzenét

játszik. 22.10: Hírek, sportközlemények. 22.30: A zene folytatása. 22.55: Theodorescu-négyes. 23.20: Lemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I, 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Hajdu Mihály zongorázik. 13.40: Hírek. 13.55: Ritkán hallott operaáriák. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Katonazenekar. 15.30: Hírek. 17.15: Diákféltő. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: A magyar nép és a Duna-medence a középkorban. Szabó István dr. előadása. 18.45: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara. 21.15: Az Operaház Zenekar hangversenye. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.05: Tánclemez. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Balázs Kálmán cigányzenekara muzsikál.

Budapest II, 19.50: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara. 20.30: Német nyelvoktatás. 21: Hírek. 21.20: A fiatal Juhász Gyula. Vásárhelyi Julia előadása. 21.50: Régi filmek nagysikerű számai. Hangnemezműsor. 22.20: A török külpolitika. Csizsár Béla dr. előadása. 22.50: Időjárásjelentés.

AZ EMGE

aradi fiókjának közleményei

A takarmányhibákról

(Dr. DAMMANN nyomán)
(Folytatás)

Az állatok egészsége érdekében nagyon kell arra ügyelnünk, hogy a takarmányváltozások ne hirtelen, minden átmenet nélkül történjenek, hanem fokozatos, 8—14 napig tartó szoktatással. Különösen fontos ez tavasszal, amikor a száraz takarmányok után a zöldtakarmányok következnek, továbbá ősszel, amikor ennek megfordítottja történik és olyankor, ha az addig mérsékeltén táplált állatokat a takarmány nagyobb arányú felemelésével akarjuk fokozottabb teljesítményre képesekké tenni.

Különösen kényesek a takarmányátmenet iránt az elválasztott állatok. Ezeknek egész további fejlődésére elhatározó hatással van az elválasztásnak helyes, vagy helytelen keresztülvitele. A hirtelen elválasztást s a későbbi, fehérjében nem eléggé gazdag táplálékot hónapokig tartó leromlással selylik meg.

A felnőtt állatok takarmányának hőfoka 8 és 53 fok Celsius között váltakozhatik. Az ennél hidegebb takarmány emésztési zavarokat okozhat. Ezért fagyos időben sohase adjunk állatainknak a szabadból behozott, az istállóban fűlesztéssel meg nem melegített répát.

Emésztési zavarokat súlyos betegségeket, elveté-
lést okozhatnak a megfagyott zöldtakarmányok, gumós és gyökérnövények akkor is, ha a fagy felengedett bennük. A deres legelő fagyos répalevelek is hasonló hatásuk, mert hamar romlásnak indulnak.

A megfagyott répát úgy menthetjük meg a hasznavehetetlenné válástól, ha felaprózva beverméljük (besavanyítjuk). Még jobb, ha bevermélés előtt meg tudjuk gőzölni.

A penészes gabona és egyéb magvak is károsak az egészségre. A bennük levő mérgező anyagokat gőzöléssel, vagy megfőzéssel lehet ártalmatlanná tenni, bár még így is csak szükség-takarmányként vehetjük igénybe.

Mérgező anyagokat tartalmaz az ősztős gabona, sőt az abból csépeelt pelyva is. Rágási göröcsök, nyál-folyás, ágyékgyöngöseség, magas láz lehet az ilyen takarmány hatása. Hasas állatoknál elvetélt.

Mérgező hatású a kukoricaüszög is. De magát az ősztős kukoricánövényt, ha az ősztős daganatot letisztítottuk róla, bátran feltakarmányozhatjuk.

Mérgező hatású előzői az anyarozs is, amely leginkább a rozson, de több fűfélé is, így az angol és olasz perjén, réti perjén, csomós ebiron, komócsinon, ecsetpázsiton is előfordulhat. Ez az előzői csak a gazdánövény virágzása után indul fejlődésnek. Kiűn azt tanácsolja, hogy a korán virágzó fűfélék fertőzőttségének elkerülése végett legeltessük a réteket tavasszal juhokkal, amelyek a korán szárra induló fűféléket (ecsetpázsit, ebir) leelegetik és ezzel arra kényszerítik ezeket, hogy a többi fűfélékkel egyszerre virágozzanak. Ez a széna jószágára is kedvező hatással van, mert nem lesz közte túleredt, elszármasodott anyag.

Nedves hónapokban néha nagyon elszaporodik a kertekben és szántóföldeken a vetési csiga, ez a házatlan, nyálkás, barnás-szürke 4—5 cm. hosszú állat. Ha a takarmányon (pl. káposztaleveleken) sok ilyen csiga van, az állatuk kiválasztott bőséges nyálka is megbetegítheti állatainkat. Le kell tehát szedni a csigákat a takarmányról. Kint a földeken égetési módszer elbirtásával pusztíthatjuk el őket.

Megbetegítheti az állatokat a zsiszirkárga gabonaművek magjában levő finom por is, amit felszívhatnak és az néha elhulláshoz vezethető tödőbait is okozhat. Ennek a bajnak a gabona meztudvesítésével elejét vehetjük.

II. J. KÖNYVEK

— Zborav Ernő: Trópusi nap alatt. (Egy kíváncsi élet. Jáva szigetén). Hőse egy kalandvágyó magyar fiatalember, aki miután elvergődött Port-Saidig, egy Holland-Indiába utban levő hajóra lopakodik. Mikor a hajón észreveszik, munkára fogják és Batáviában átadják a kikötői hatóságnak. A jólelkű holland hivatalnokok a lerongyoltan érkező fiatal magyart ellátják ruházzal, élelemmel és elhelyezkedést, sőt kölcsönt is szereznek neki. Így lesz gyakornok egyik gyarmati társaság ültetvényén. Az ültetvényes ábécéjén, a dzsungelirtáson kezd. Fél év múlva már véglegesítve önálló munkaterületet kap. Az ültetvényen csak az adminisztrátor, egy hivatalnok, néhány félvér hivatalnok képviselik a civilizált emberiséget. Legközelebbi

szomszédjával, egy félvér hivatalnokkal is csak ritkán jön össze. A reggeltől napestig folyó munka a hőségben és az állandó társalanság nagyon kimeríti. Félvér szomszédja rábeszélésére házvezetőnőt vesz magához. Az asszony rendbehozza az elhanyagolt legényházat és rövid időre Kovács Pál mértékkel és megbékélve él. Egyik nap titokzatos betegség lepi meg. A szundáné asszony rejtélyes szerekkel gyógyítja és felépülése után Ivánnak adja magát. Most már összekoccanásuk van házvezetőnőjével. Feltételezés győzti mikor az asszony napokra eltűnik. Ujra a titokzatos trópusi betegség lepi meg. Igazgatója figyelmezteti, hogy teljesen elmerül, ha nem változtat életmódján és az asszony elküldését tanácsolja mert betegsége a benszülött asszony machinációjának következménye. Végre erőt vesz letargiáján és mivel

gyanús jeleket maga is észrevelt, házvezetőnőjét elkergeti. Ez időben a gazdasági válság a gyarmatokat is kikezdi, elbocsátások következnek és czebben a válságos időkben nyeri vissza életet. Egyre vágyóbban gondol vissza a magyar hazára és végül honvágyának engedve, hazatér. Zborav könyve izgalmasan érdekes. Meglepő gyönyörű magyarsága, amelyben cseppet sem látszik, hogy 18 éve él Jáva szigetén. Zborav Ernő: Trópusi nap alatt, Pantheon kiadásu, 286 lapos mű. Ára füzve 119.— lel, kötve 158 lel minden könyvkereskedésben, vagy Lepaxnál, Kolozsvár. Kérje a Pantheon-újdonságok legyzékét.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Őszi ruhákat, kabátokat fest, tisztít **Hoszpodár Str. Eminescu 3.**
Arad Str. Stroescu 13.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetései, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

OKTATÁS

Francia születésű, okleveles tanár 12 órát ad. Barthélemy, Str. Caragiale 12. Ugyanott butorozott szoba fürdőszobával kiadó.

Vállalok középiskolásokat korrepetálásra minden tantárgyból, román, német, francia, latin és angol nyelvekből is. Cim a kiadóban. 5114

ALKALMAZÁST KERES

Elsőrendű manikűrös állást keres. Cim a kiadóban. 5121

Perfekt bejáró-szakácsnő állást keres urházhhoz, hosszú bizonyítványokkal. Calea Saguna 5. 5124

Egyedülálló nyugdíjas bármilyen állást betöltene. Ertesítést „Bogár Imre” jelíggé a kiadóba. 5126

ALKALMAZÁST NYER

Német kisasszony öt éves fiúcska mellé felvétetik. Érdeklődni: Ungár, Urania-épület. 5109

Perfekt szakácsnő-mindenek magas fizetéssel kéttagu családnak december elsejére felvétetik. Jelenkezni lehet hétfőn: Bul. Reg. Ferdinand 5. II. emelet, ajtó 6. 5116

Gyermektelen házasternő, megfelelő iratokkal rendelkező, keresetlik. Jelenkezés vasárnap reggel 8-10-ig. Ház. Str. Consistorului 3. 5115

Jó bizonyítvánnyal rendelkező, megbízható mindenek nov. 15-re, vagy dec. 1-re felvétetik. Str. Tudor Vladimirescu 23. 5147

LAKÁS

Egyszoba, konyha lakás magánháznál azonnalra kiadó. Str. Russu Sirianu 17. 5040

Különbélatu, külön fürdőszobás (hideg, meleg víz) szoba dec. 1-re kiadó. Cim a kiadóban. 5148

Kétszobás, fürdőszobás magánházat keresek bérbe december 15-re. Cimeket kérem leadni a kiadóba. 5143

Elegánsan butorozott kétszobás, fürdőszobás lakás, esetleg konyhaszénajattal kiadó. Érdeklődni: Tipografia Awerbuch, Str. Trib. Axente 1. 5141

Két. és háromszobás, ujonnan festett lakás olcsón kiadó. Varrodának is alkalmas. Str. Consistorului 4. 5139

Őszi kabátokat, ruhákat fest, tisztít és bórdol **Markovits Károly**
Arad, Str. Duca 7.

Butorozott szoba diáklányának kiadó. Cim a kiadóban. 5122

Elegánsan butorozott szoba fürdőszobával a központban kiadó. Str. Dr. Ioan Nemet 2. I. ajtó 4. 5136

Öt szobás, első emeleti, komplett urilakás azonnalra, vagy későbbre kiadó. Str. Crisan 8. 5136

Kétszobás, fürdőszobás, udvari lakás kiadó. Str. Seminarului 1. 5140

Kétszobás, földszinti garconlakás, folyóvízzel, irodának is alkalmas, azonnalra kiadó. Str. Gheorghe Popa 10. 5118

Uj, egyszobás, elő- és fürdőszobás lakás kiadó. Str. N. Pompiliu 26. 5118

Magánház, háromszobás, összkomforttal kiadó. Str. Cosbuc 51. 5117

Kiadó a Malul Muresului 2. sz. házamban levő kétszobás, földszintes, uccai, modern lakás azonnalra. Dr. Angel. 4984

Háromszobás, modern lakás Str. Bolintianu 4. sz. alatt nagyon olcsón kiadó 4817

VÉTEL-ELADÁS

A neológ-templomban női ülés örökáron olcsón eladó. Érdeklődni: Weinberger-textilüzlet, Str. Metianu 16. 5134

Bécsi gyártmányu. keresztthuros, rövid zongora eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5112

2+1-es rádió olcsón eladó. Str. Blauduziei 38. 5123

Takaréktüzhely vendéglő részére keresetlik. Cimeket a kiadóba. 5127

Ventilátort keresünk azonnalra. Cimeket a kiadóba. 5128

Club részére keresünk teljesen jókarban levő székeket, asztalokat. Cimeket a kiadóba. 5129

Eladó egy fekete, rövid zongora, jókarban levő. 4500 leiert. Str. Russu Sirianu 17. 5041

Használt, de teljesen jó állapotban levő szürke mókuszgallér és egy pesaniki-bunda eladó. Megtekinthető Joanovits Antal szücs-cégnél, Arad, Str. Dr. Ioan Robu 2. 5146

Perzsaszőnyegszővőráma, kisebb és nagyobb, masszív, eladó. Str. Gheorghe Ionescu 14., baloldali lakás. 5149

Opel-autó, keveset használt, eladó. Cim a kiadóban. 5132

Uzleti prima állványok eladók. Strada Eminescu 6. Bővebbet a házimesternél. 5138

Zongora, rövid, fekete, eladó. Str. Virginia Hotáran 13-17. 5108

Dióhálók, modern formában, olcsó kombinált szobák, íróasztalok, recamlerek, ebédők nagy választékban Tempo bi-zomániai üzletben, Fischer, Eliz-palota. 4878

Keresek megbízom ré-szére. Képzé-
lítés ellenében is, varró és író-
gépet, butorokat, asztalneműt,
szőnyegeket stb. Ajánlom dusan
felszerelt raktáromat. **Salgóné**
bizomány-üzlet, Piața A. Ianou
(Str. Banatului sarok). 4981

INGATUAN

Tisztviselői telepen nagy saroktelek, be-köthető shone és vízvezeték, alkalmi áron sürgősen eladó. Érdeklődni: Str. Gen. Coandă No. 20. 5120

Belváros legszebb helyén telek, nagy uccafronttal, minden elfogadható áron eladó. Hatschek ingatlanforgalmi iroda, Bul. Carol 46. Telefon: 26-95. 5057

Külvárosban 10 parcella, 300 négyszög-
ölesek, egy tagban 145 ezer lei, két tag-
ban 5 parcellánként 75.000 lei. Ugyanott
sarokház 28.000 — és üzletes sarokház,
istálló, műhely 60 ezer. Hatschek-üg-
ynökség, Bul. Carol 46. Telefon: 26-95.
5056

Feltűnő alkalmi
malom- és ház eladások

Bánátnban, nagy községben, vármalom „Diesel”-motorral és modern felszereléssel, 4 szobás urilakkal, 500 ezer évi jövedelemmel, 1 millió 900 ezer. — Legjobb buzatermő vidéken, kétemeletes vármalom, több közse központján hatszobás lakással nagy gabona-maktárral, mélyen leszál-lított árban, 950 ezer. — Timisben, vasúti állomástól 20 méter távolságra, gőzmalom, 3 szobás lakással, üzlettel, nagy forgalommal, 450 ezer. — Házak. Uriház belvárosban, 4 szobás összkomfortos lakással, 400 négyszögöles kerttel és parkkal 600 ezer. — Bul. Carolon új villaszerű ház, 3 sz. elősz. összkomfortos lakással, 520 ezer. — Fűtőre nyitó uccában üzletház, nagy forgalom, vegyes üzlettel, parkettás fürdőszobás lakással, leszállított ár, 575 ezer. — Színház táján emeletes ház portálos üzlethelyiséggel, parkettás, fürdőszobás lakással, 600 ezer. — Emeletes, legjobb karban levő ház, nagy gyümölcsös, 200 ezer jövedelem. 1 millió 300 ezer. — Bul. Reg. Ferdinand mellett legértékesebb villanegyedben emeletes kettős ujjház, 300 négyszög-öles parkkal, 1 millió 750 ezer. — Belváros centrumában 10 lakásos emeletes ház, részben parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 160 ezer jövedelem. egy-millió 400 ezer. — Plac táján 7 lakásos ház, 48 ezer jövedelemmel, 375 ezerért. Fenti házakon kívül házak nagy választékban eladók.

Haász ingatlaniroda

Arad, Eminescu-ucca 20-22.

Telefon 22-24.

HATSCHKE

Ingatlanforgalmi iroda

Arad, Blv. Carol 46. (Lakás ugyanott.)

TELEFON: 26-95.

Előnyös ajánlatok:

2 millió 700 ezer: A Corso mellett emeletes bérház, 230 ezer jöv. — Két millió 100 ezer: Plactéri üzletes, nagy-frontra épült bérház, cca 8 százalék jöv. — 1 millió 500 ezer: Iancu-térhez közel emeletes bérház, 5 üzlethelyiség, 5x3 sz., elősz. és 5 kis lakás, jó jöv. — 1 millió: Bratianu-u.-nál emeletes, üzletes bérház 4 és 2 szobás, parkettás fürdősz. lakások, jó jöv. — 900 ezer: Színház táján, magasföldsz. sarok bérház, 2x3, 3x2, 3x1 sz. részben fürdősz. lakások, jó jöv. — 850 ezer: Iparos Kulturházhoz közel üzletes ház, 1 nagy lakás (fürdősz.-val) 3x2, 4x1 sz. tell. lakás, 340 ol telek, 90 ezer jövedelem. 800 ezer: Piac-tér mellett félemeletes 2x3 sz. elősz. fürdősz. és 4x2 sz. tell. lakás, jó jöv. — 750 ezer: Ugyanott üzletes 2x3, 1x2, 2x1 sz. tell. lakás, 72 ezer jöv. — 680 ezer: Bratianu-u.-hoz közel, magasföldsz. 1x4 sz. fürdősz. par-kettás, 3x2, 2x1 sz. lakások, 10 százalék jöv. — 600 ezer: Villanegyedben, új emeletes 3 lakásos bérvilla, kert, netto 52 ezer jöv. — 500 ezer: Fűtőre vezetõ fűtőn, félemeletes, végig alapin-cézett 4 lakásos, közművek, kert, nagy front, jó jöv. — 400 ezer: Szeminári-umnál sarokház, 3x2, 5x1 sz. tell. lakás, pince, 46 ezer jöv. — 320 ezer: Vizto-ronynál 3 szobás, 2 kis bérlemény. — 300 ezer: Uj magasföldszintes, 1x3, 2x1 sz. tell. lakás, kert, pince. — 250 ezer: Fűtőre vezető fűtőn belvárosi 3 lakásos, közművek, jó jöv. kedv. fiz. felt. telekárban, — 200 ezer: II. kerü-letben 6 lakásos, 26 ezer jövedelem. — 160 ezer: Saguna mellett 1x2, 1x1 sz. tell. lakás, kert, beköthető vízvezeték. Fűtők, telek, szőlők, kőcsön be-táblázásra.

ÜZLET

Üzlethelyiség, nagy, fágas, azonnalra, vagy későbbre kiadó. Str. Eminescu 6. 5137

KÜLÖNFÉLEK

Műhelynek, vagy raktárnak alkalmas helyiség kiadó. P. Stefan cel Mare 10. 5142

Elem-dumping ARADON

Dura Lei 13.50. — Venus Le 10.—

Zeus Lei 11.50.

Visszoatladóknak a fenti árból

magas rabatt.

MOTORICA, Calea Banatului 8. — 5145

Raktárhelyiség és nagy pince (borpin-ce) kiadó. Reusz, Bul. Reg. Ferdinand 55. 5135

Vállalok kert- és udvar parkirozást, kerttelépítést a legszebb rajzok szerint, amit minden munkaadó legjobb ízlelése szerint készítek. Becsületes munka, Waldfoel Johann vizsgázott műkertész. Păucota, iud. Arad. 4893

Strada Consistorului 26 szám

alatt volt Baeder szappan-gyar helyiségei gyár, műhely, iroda, raktár részére kiadó. Kazán, ipari villanyáram stb. rendelkezésre áll. Bővebbet Dr. Rác Sándor ügyvédnél, Arad, Strada Metianu 2. 5107

Legújabb jelentéseink:

Lebrun francia köztársasági elnök beszéde a párisi „Ismeretlen Katona” síremlékénél

— „A háboru az erő kérdése, — mondotta — és az erő nálunk van!”

Páris. (Rador). LEBRUN francia köztársasági elnök a fegyverszünet évfordulójának alkalmából rádióbeszédet mondott, amelynek során elsősorban azt hangsúlyozta, hogy milyen jelentőséggel bír ezideig Franciaország számára ez az évforduló, majd ezeket mondotta:

— Ma, 1939. november 11-én, minden megváltozott. Ebben a megindító, néma pillanatban, amely a halottakért való emlékezést és tisztelgést jelel, gondolatunk ne forduljon csupán a múlt felé, ami ma már távol áll tőlünk és amely összevegyíti a háboru borzalmait, szenvedéseit és dicsőségeinek fogalmát. Forduljunk a jelenlegi fegyveres összetűzés áldozatainak emléke felé és próbáljunk megfejteni valamit a jövő jtkából, mert íme ismét itt a háboru. Az Európára szakadt káta klizma és erőfeszítés után valamennyi győztes és legyőzött nép azt remélte, hogy a világnak olyan politikai irányban kell haladnia, amelynek alapját a nemzetközi jogot irányító rendnek kell alkotnia: a nemzetek függetlensége, a jogszolgáltatás szabadsága és a szerződések fízstetben tartása. Ezeket a biztosítékokat a világ egy nagy országtól nem tudta megkapni. A rossz erőt minden kényszer ellenére is fokozatosan és szüntelenül újjáéledtek, szinte azért, hogy Európát új romokkal borítsák el. Minden megkíséreltetett, hogy a szerencsétlenségnek elejét vegyék. Franciaországot nem érheti gáncs. Az erőszak módszerének elviselhetetlen alkalmazása állandóan szembe helyezkedett Franciaország békevágyával, hogy szabadon és becsületesen tárgyalhassanak. Olyan áldozatokat hozott a francia köztársaság, amelyek nyersen beletéptek a francia szívekbe nemzetközi kötelezettségeivel kapcsolatosan, de meg volt írva, hogy szelíd és engedékeny hazánk ugyanolyan veszedelmekkel kerüljön szembe, mint 1914-ben s így az elmúlt szeptember 1-én a szabadság és saját becsületének védelme, valamint a vállalt kötelezettségek iránti hűsége ismét arra készítette, hogy fegyvert fogjon. Valamennyi fia meghallgatva hívó szavát, eljöttek, hogy kariaikat felajánlják és szolgálataiba állítsák értelmiségük fényét, hitet és szilárd elhatározással, hogy mindent feláldoznak, a kötelesség teljesítéséért.

Beszámolt ezután dicső hangoz elszázi látogatásairól és kijelentette, hogy kimélni fogja a vérontást, de ezzel szemben mindig szemük előtt fog lebegni a siker. Meleg hangon dicsérte az ország hangulatát, amely makacs tüniakarással hisz a végső győzelemben, amely nem maradhat el és amely bizonyos.

— A háboru azonban erő kérdése és az erő nálunk van. Franciaország és Anglia gyarmataival és tengeri uralmával a világ leghatalmasabb államszövetsége. A háboruhoz erkölcsi erő is kell. A tuisó oldalon ismét az erőszakhoz fordultak, hogy tovább folytassák a néhány év óta a népek szabadsága ellen elkövetett támadásokat. A nyugati demokráta hatalmak nézeteik azonosságával egyetértenek, hogy a szabadság, az igazságosság, az emberi tekintély tisztelgete, az adott szóhoz való hűség maradjon továbbra is az emberek és az államok közötti kapcsolatok alapja és hogy a kis nemzeteknek ne kelljen ismét kockáztatniuk azt, hogy egymás után tűnjenek el a világ térképéről. — Hangoztatta ezután, hogy a demokráta hatalmakat a világ minden részében erkölcsi támogatásban részesítették, majd felemlítette a pápai enciklikát és a washingtoni képviselőház elnökének kijelentését, hogy az Egyesült Államok népe együttérez Franciaországgal és Angliával.

A francia sajtó egyébként hosszasan foglalkozik a fegyverszünet évfordulójával. A Le Matin a következőket írja. Ha az ismeretlen katona beszélni tudna, ellenállásra buzdítaná a világot, mert ezalkalommal könnyebb lesz a győzelem. Az Excelsior cikke szerint most 21 éve az Alpoktól az Északi Tengerig és a Vardartól a Brennerig visszahangzott a világ: Tűzet szüntess! Másfél millió francia és egy millió 200 ezer angol halt meg azért, hogy gyermekeik ne tudják soha, hogy mi az a háboru. Huszonegy év után gyermekeik tűzvonalban állnak, a tűzvonalban, amelyet a harmadik birodalom

lomb kényszerített a világra. A Petit Parisienben André Maurois írta cikket arról, hogy ha a franciának ismét fel kell csatolnia a derékszíjait, fel kell tennie az acél sisakot és lövészárkot kell ásnia, ezt nagylelkűségének köszönheti, mert elfelejtve ki volt 1918-ban az ellenség, megengedte, hogy 1939-ben ismét ellenségévé váljék. „Ezen a november 11-én — írja Maurois — egyesüljünk fegyveresen azoknak a tetemei körül, akik a győzelmet 1918-ban biztosították és esküdjünk meg, hogy sohasem felejtjük el, hogy csakis Angliával való egyesülésünk tesz erőssé és ilyen módon adhatjuk át utódainknak örökségünket.”

Hollandia mindenre fölkészült!

Menekülnie kell Vilmos német excsászárnak is a víz alá kerülő Doornból — Katonai balesetek Hollandiában

London. A lapok közlik, hogy a holland kormány teljes védelmi készségbe helyezte az országot. Hatalmas területeket a lakosságtól teljesen kiürítettek. Ha a veszély bekövetkezik, úgy a volt német császár is kénytelen lesz elhagyni Doornt, amely szintén víz alá kerül. Az Evening Post azt jelenti, hogy Hollandia hatalmas aranytartalékait az Egyesült Államokba szállították.

Hitler birodalmi vezér pénteken este több órá tanácskozást folytatott a hadseregparancsnokság tagjaival.

A holland katonai hatóságok elővigyázatossági rendszabályai több áldozatot követeltek. Gueffé és Gvoningue tartományokban. Ezen felrobbantak 3 katonát s egy őrmestert, míg egy másik aknaroobbanás egy katonát és egy polgári lakost ölt meg.

Német protektorátust kínáltak fel Hollandiának?

Róma. Az olasz lapok élénken kommentálják a hollandiai helyzetet. A Tribuna amszterdami tudósítójának jelentése szerint az a hír terjedt el Németalföld fővárosában, hogy Németország november 15-ére katonai akciót szándékozik kezdeményezni Németalföld ellen. Előbb azonban protektorátust kívánja felajánlani Hollandiának. Ezenben Belgium sem maradhatna semleges és Anvers — valamint Franciaország segítségéért folyamodna. Az egyik németalföldi lap viszont berlini hírforrás nyomán közli, hogy Németországnak nincsen szándékában Hollandiát megtámadni. A lap berlini tudósítója szerint nagyon jó benyomást keltettek a német fővárosban a holland külügyminiszter szavai, valamint az a körülmény, hogy VILMA holland királynő volt az első, aki a HITLER kancellár elleni eredménytelen merénylet alkalmából a német kancellárt szerencsekívánataival felkereste.

Hitler, Hess, Ley és Epp a müncheni bombarobbanás áldozatainak gyászpompás temetésén

Hess Rudolf gyászbeszéde az áldozatok halálának jelentőségéről — Hitler látogatása a kórházban és a robbanás színhelyén

München. (Rador.) A péntekről szombatra virradó éjszaka folyamán hatalmas tömegek vonultak el a csütörtök esti robbanás áldozatainak a Feldherrnhalleban elhelyezett koporsói előtt. Hitler kancellár szombaton délelőtt 11 óra 5 perckor jelent meg a Feldherrnhalleban, ahol a temetés végbement. A kancellár kíséretében volt Hess Rudolf és Wagner kerületi vezető.

München. A temetés megkezdése előtt ezekre menő tömegek gyűltek össze a ravatalnái. A hadvezérek csarnoka előtti téren elhelyezkedtek a védőosztagok, a hadsereg, és a légi véderő századai. A tér négy sarkán magas oszlopokon láng lobogott horogkeresztes zászlók alatt. Megjelent a temetésen Epp tábornok, birodalmi helytartó, Ley birodalmi vezető és több körzetvezető. Délelőtt 11 órakor kezdődött meg a szertartás, amikor Hitler birodalmi vezér megérkezett. Hess Rudolf beszédét az áldozatok hősiességének ecsetelésével kezdte. Őket a vezér iránti szeretetük vezette arra a helyre, ahol megrendítő haláluk bekövetkezett. A merénylet nem gyen

Merényletet kíséreltek meg Faruk egyiptomi király ellen

Kairóból jelentik: Faruk egyiptomi király ellen pénteken, amidőn a templomból palotájába hajtattott, merényletet kíséreltek meg. A merénylet elfogták és megállapították, hogy elmebeteg.

Párisi jelentés szerint a párisi egyiptomi követség számos. Franciaországban tartózkodó egyiptomi iratkozott fel a követség emlékkönyvébe annak jeléül, hogy örömlüknek adnak kifejezést a merénylet sikertelensége miatt.

A Reuter-ügynökség kairói távirata szerint pénteken délelőtt egyik kairói uccán az egyiptomi pénzügyminiszterium nubiai származású tisztviselője, Achmed Farag benzint tartalmazó üveget dobott a király gépkocsija felé. Az üveg a kocsi mellé esett és semmi kárt nem okozott. Az egyiptomi igazságosság közleményt adott ki a merényletről, amelyben jelenti, hogy a Talaiki-téren pénteken délelőtt Achmed Farag pénzügyminiszteri tisztviselő csekély benzint tartalmazó üveget dobott a király felé, aki istentiszteletéről tért vissza. A merénylet elfogták és kihallgatása során kijelentette, hogy azért követte el tettét, mert az uralkodó figyelmét fel akarta hívni arra az igazságtalanságra, amelynek ő maga esett áldozatul. Ez abból áll, hogy ellopták és gramofonlemezre vették fel a hangját és utóbb a felvett lemezeket, mint egy ismert egyiptomi énekes lemezeit hozták forgalomba. Ennek következtében 5000 font kárt szenvedett. Több tanu vallomásaiból kiderült, hogy a merénylet elmebeteg.